

LANDBRUG & FØDEVARER

Axelborg
Axeltorv 3
DK-1609 København V
Tlf. 3339 4000
Fax: 3339 4141
CVR nr. 25529529

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V
e-mail: koordination@ferv.fvm.dk

13.august 2009
MAL
Tlf 33394269
mal@landbrug.dk

Høring vedr. Grønt Udviklings og Demonstrationsprogram

På vegne af Landbrug & Fødevarer og medlemsorganisationerne herunder Dansk Gartneri fremsættes hermed bemærkninger til lovforslaget.

Hovedpunkter i høringssvaret

Følgende bemærkninger skal særligt understreges:

- Den foreløbige basisfinansiering er langt fra tilstrækkelig til at kunne løfte målene i Grøn vækst, samt de indsatsområder og virkemidler som er indarbejdet i lovforslaget. Finansieringsbehovet er mindst dobbelt så stort.
- Lovforslagets regler om tilbagebetaling af tilskud skal udgå.
- I modsætning til under Innovationsloven optræder begreberne "forarbejdning" og "forarbejdningssektor" stort set ikke i lovforslaget.
- Bestyrelsen for GUDP bør selv have mulighed for at fastlægge tilskudssatser inden for statsstøttereglerne. Udfordringens karakter bør være afgørende for valg af virkemidler, støtteintensitet m.v.
- Det er vigtigt, at bestyrelsen for GUDP også kommer til at rumme erhvervskompetencer. Såfremt der anvendes direkte indstilling skal Landbrug & Fødevarer mindst have en plads.
- Det er vigtigt, at GUDP også understøtter "bottom up"-initierede projekter.
- Det bør klart fremgå, at forsknings- og udviklingsprojekter i samarbejde mellem virksomheder/brancher og forskningsinstitutioner (og soloprojekter på virksomhedsniveau) er støtteberettiget, og uden krav om ophæng i demoprojekter m.m.
- Virksomheder skal også kunne opnå tilskud til forskningsaktiviteter og demonstrationsprojekter.

Landbrug & Fødevarer repræsenterer det samlede landbrug og fødevarerhverv. Organisationen er resultatet af en fusion mellem Landbrugsrådet, Danske Slagterier, Dansk Svineproduktion, Dansk Landbrug med Dansk Landbrugs Medier og Dansk Landbrugsrådgivning, samt væsentlige dele af Mejeriforeningens aktiviteter. Landbrug & Fødevarer repræsenterer Danmarks største kompetenceklynge med 150.000 beskæftigede og en samlet eksport på mere end 100 milliarder kroner årligt.

Overordnede bemærkninger

Indledningsvist skal det understreges, at basisfinansieringen på 174 mio. Kr. langt fra er tilstrækkelig til at opfylde målene med loven – herunder at opnå en sammenhængende forsknings- og innovationsindsats. GUDP skal samle Innovationsloven og Fødevarerministeriets enkeltstående forskningsprogrammer, herunder også dansk deltagelse i europæiske forskningssamarbejder (ERA-Net) foruden særskilte bevillinger til Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer (FØJO). Forskning og innovation spiller en helt central rolle for den fortsatte økonomiske udvikling og konkurrenceevne i jordbrugs- og fødevarerhvervet og dermed det danske samfund som helhed. Det er således afgørende, at der findes de nødvendige midler enten i efterårets forhandlinger om fordeling af globaliseringspuljen eller på anden måde. Det skal samtidig understreges, at Landbrug & Fødevarer finder det nødvendigt, at der i samme omgang findes midler til den strategiske fødevarerforskning, som tidligere lå i Det Rådgivende Udvalg for Fødevarerforskning (RUFF), og som fremover må forventes at ligge i Det Strategiske Forskningsråd. Det samme gælder for den grundlæggende økologiforskning, som tidligere er blevet finansieret via FØJO programmerne, og som fremover ikke forventes prioriteret i GUDPs mere anvendelsesorienterede tilgang. Det bevillingsmæssige hul er betydeligt bl.a. som følge af reduktioner i overførslen til promilleafgiftsfonden, udløb af FØJO og VMP III programmerne, omlægning af landdistriktsordninger og de betydelige besparelser på "erhvervsstøtteordninger", som blev gennemført allerede med finanslov 2009.

Landbrug & Fødevarer bakker overordnet op om etableringen af GUDP. Samtidig skal det understreges at innovationsloven har haft en meget stor betydning for erhvervets innovations- og forskningsaktiviteter i hele værdikæden, hvilket også er dokumenteret af effektmålinger og evalueringer af loven. Da der ikke findes tilsvarende ordninger, som på samme måde fremmer erhvervsinitierede innovationsprojekter, bør der under GUDP også reserveres midler til bottom up initierede innovationsprojekter. Gode ideer bør løbende kunne testes og udvikles, frem for at der skal ventes på temaer eller programpakker i udbud. Specielt i øjeblikket hvor der ikke findes risikovenlig kapital. Den løbende proces med små ansøgninger kan ikke erstattes af større temaer.

Landbrug & Fødevarer bakker op om den tværgående koordinering mellem ministerierne. I den forbindelse bør også Miljøministeriets virksomhedsordning samt regeringens handlingsplan for miljøeffektive teknologier og regeringens bæredygtighedsstrategi nævnes eksplicit.

Ifølge lovforslaget lægges der op til at videreføre de projektyper og støtteprocenter, som findes under innovationsloven i dag. Hvis GUDP skal kunne løfte vækstelementet i Grøn vækst, vil innovationslovens muligheder være alt for begrænsede til at løfte de udfordringer, vi står

over for. Som udgangspunkt bør det være udfordringen, som bestemmer virkemidlerne. Det indstilles derfor, at bestyrelsen får videst mulige rammer for selv at fastlægge virkemidler og støtteprocenter inden for gældende dansk lovgivning og statsstøttebestemmelserne.

En af forudsætningerne for en fortsat udvikling af jordbrugs- og fødevarerektoren er, at der stadig kan findes konstruktive løsninger, som kan indsættes i en bæredygtig produktionsmæssig helhed. Udviklingen af den primære produktion er ofte en forudsætning for udviklingen i den videre omsætning af de producerede råvarer. Omvendt er en konkurrencedygtig forarbejdningsindustri en forudsætning for en økonomisk bæredygtig primærproduktion. I modsætning til innovationsloven optræder ordet "forarbejdning" og "forarbejdningssektor" stort set ikke i lovforslaget eller bemærkningerne, hvilket er en væsentlig mangel. Omend bemærkningerne til (blot) ét af de 6 hovedområder er formuleret på en måde så man måske har mulighed for at støtte projekter i forarbejdningssektoren, er dette meget indirekte. Innovationsloven har haft stor betydning også for forarbejdningssektoren. Området bliver "hjemløst", hvis ikke det dækkes ind i GUDP. Hverken Det Strategiske Forskningsråd eller andre har virkemidler til at understøtte innovations/udviklingsprojekter, så "kompenserende" bevilninger til DSF løser ikke problemet. Med udgangspunkt i erhvervets konkrete udfordringer vil det derfor være væsentligt at følge indsatsen "til bords" ved også at inkludere forarbejdningssektoren. Taget i betragtning af, at dette skulle være **vækst** elementet i Grøn Vækst, er det f.eks. ikke godt nok i relation til fødevarerindustriens forskning og udvikling. Man kunne f.eks. her også allerede i § 1 om lovens formål – som et ekstra punkt 5 – eksplicit have nævnt konkurrenceevne/økonomisk bæredygtighed.

Jordbrugs- og fødevarerhvervet omfatter meget forskellige virksomhedstyper, mange små og mellemstore virksomheder og nogle få store internationalt orienterede. Generelt har virksomhederne ikke økonomi til at løfte den forskningsmæssige indsats til et niveau, der kan drive innovation. Særligt samarbejder på tværs af værdikæder kan risikere at gå tabt med utilstrækkelige økonomiske midler til GUDP. Diskriminationen af større virksomheder vil være en barriere for at opnå målene med grøn vækst. Der er også fra forskningsinstitutionerne et meget stort ønske om at få inddraget store virksomheder i samarbejdet på grund af potentialet.

Der er lagt op til at der skal være en stigende privat medfinansiering af indsatsen, jo tættere projekterne er på demonstration (s. 23). Dette er uheldigt. Flere demonstrationsprojekter med ophæng i forskningsresultater og udvikling af ny teknologi skal gennemgå endog udvidet demonstrationsaktivitet og justeringer, før der reelt er tale om praktisk og kommerciel anvendelse i en økonomisk bæredygtig produktion. Det må være målet med GUDP at bringe ny viden og nye teknologier hurtigere i spil i praksis, og dermed arbejde realtime eller realskala

hvad ofte er forskellig fra hvor tingene bliver udviklet. Som sådan indebærer etablering af demonstrationsenheder derfor en større økonomisk risiko, end hvad den enkelte bedrift eller virksomheds produktion kan bære alene.

RUFF har for nyligt fået til opgave et rådgive Ministeren om den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Det bør klart fremgå af loven, at denne opgave fremover skal varetages af bestyrelsen for GUDP eventuelt efter høring af "Grøn Fødevarerproduktion".

Specifikke kommentarer.

§ 1

Specificerer fire særlige indsatsområder. Indsatsområderne er *meget* overordnede og afspejler dårlig de anførte udvalgte eksempler på hovedudfordringer for erhvervene som er anført i de almindelige bemærkninger vedr. lovforslagets indhold (s. 16).

4) bør forfattes "en videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor". Denne formulering er også helt i tråd med formuleringen af formålet ved økologiforskning (side 16). Formålet om "en markedsdrevet økologisk sektor" er meget begrænsende og er allerede opnået. Der er behov for videreudvikling også af den økologiske produktionsform som virkemiddel for miljø, natur og klima.

§ 2.

Beskriver at der ydes tilskud til 1) udvikling og demonstration samt forskning, *der forbereder eller understøtter* gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter, 2) samarbejde mellem offentlige og private aktører og 3) samspil med internationale programmer. Til pkt. 1 er der i de almindelige bemærkninger nævnt, dels at forskningen skal *forberede eller understøtte* et udviklings- eller demonstrationsprojekt, dels at der ydes tilskud til både grundlagsskabende og anvendelsesorienterede forskningsaktiviteter (s.20). Kravet om ophæng i udviklings- eller demonstrationsprojekter bør fjernes.

Generelt skelner man mellem grundlagsskabende forskningsaktiviteter som den slags, der udføres uden nogen bestemt anvendelse, mens de anvendelsesorienterede forskningsaktiviteter har et bestemt praktisk mål. Opdelingen i de to termer spiller ikke sammen med notifikationen *forbereder og understøtter*. Til pkt. 2 er der i de almindelige bemærkninger eksemplificeret med etablering af innovationsnetværk eller – klynger (s. 32). Dette kan ligge tæt op ad Forsknings og innovationsstyrelsens udbud af netop innovationsnetværk.

I bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser er det anført, at Innovationsloven forventes ophævet senere end GUDP igangsættes. Med den senere ophævelse af Innovati-

onsloven er det forventet, at projekter som har opnået en faseopdelt bevilling, også opnår de udskudte tilsagn.

§ 3.

Etableringen af Grøn Fødevarerproduktioner vil være administrativt tung. Hvis ikke GUDP tilføres betydeligt flere midler bør det overvejes, om det er umagen værd at etablere et sådant set up, eller om der i stedet kan fastlægges mere simple høringsprocedurer, som sikrer bred brugerinvolvering.

Hvis man vælger at opretholde Grøn Fødevarerproduktion i lovteksten, bør beskrivelsen af Grøn Fødevarerproduktion være mere detaljeret. Det bør beskrives, hvad det er for et organ, hvordan det sammensættes, og hvilke beføjelser det har. Det vil være helt afgørende med fagligt indspil til både strategi og handlingsplan, og at partnerskabet dækker alle relevante kompetencer og interessenter i relation til fødevarerhvervet herunder landbrug, gartneri og frugtavl, akvakultur, økologi samt forarbejdning af fødevarer og non food produkter.

§ 4.

Det er afgørende for at opnå målet om grøn vækst, at bestyrelsen kommer til at bestå af folk med indsigt i området; landbrug, gartneri og frugtavl, akvakultur, økologi samt forarbejdning af fødevarer og non food produkter. Den meget stramme fokus på inhabilitet bør derfor blødes op. Det er desuden afgørende, at bestyrelsen ud over de nævnte også omfatter folk med erhvervskompetencer. I stedet for direkte indstilling af halvdelen af bestyrelsens medlemmer, bør udpegningen ske "*efter rådgivning af de øvrige ministerier*". Vælges en bestyrelse med direkte indstilling, bør Landbrug & Fødevarer være direkte indstillingsberettiget.

Det er specificeret, at GUDP både skal udvikle erhvervspotentialer, forbedre konkurrenceevne, fremme vækst mm samtidig med at der skal være opnået et højt fagligt niveau indenfor så forskellige fagområder som klima-, miljø- og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og – sundhed foruden økologi. Af samme grund bør erhvervets organisationer under alle omstændigheder høres, før bestyrelsen nedsættes.

§ 6.

Som det er specificeret i de enkelte bestemmelser til § 7, er det afgørende med fagligt indspil til både strategi og handlingsplan. I bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, er det yderligere specificeret, at handlingsplanen skal indeholde kvantificerbare målsætninger for de enkelte indsatsområder, og at forvaltningen af indsatsen vil være effektbaseret. På nogle områder vil det være vanskeligt, om ikke i praksis umuligt, at fastlægge kvantificerbare målsætninger og dokumentere konkrete effekter af indsatser. Formuleringerne lægger derved op

til unødige administrative omkostninger, hvis primære mål vil være at dokumentere noget, der kan leve op til de valgte kriterier. Formuleringen bør blødes op.

Stk. 3.

Det burde hedde, at ICROFS indstiller vedrørende strategi og handlingsplanen for det økologiske område, og ikke alene specifikke forskningsprojekter. Af bemærkningerne til § 7 stk. 3 fremgår, at ICROFS fastholder den nuværende strategiske rolle og koordinerende funktion, men lovforslaget i sig selv indeholder en meget mere snæver definition.

Det er meget positivt, at ICROFS fortsætter som indstillende part i forhold til specifikke forskningsprojekter. Vurderingen bør foretages i ICROFS programkomité, hvor der er en stærk brugerrepræsentation. Det er vigtigt, at ICROFS fortsat er den samlende og koordinerende kraft for økologiforskning, og gerne med udvidede beføjelser angående indstillinger på en strategi for demonstrations- og udviklingsaktiviteter, som er nødvendig i samspil med og i forlængelse af økologiforskning.

§ 7.

Det bør specificeres, at bestyrelsen også indhenter faglig rådgivning indenfor andre projektområder end de økologiske.

Stk. 2. Det Økologiske Fødevareråd bør indstille til handlingsplanen for en markedsdrevet økologi og indstille i forhold til udviklings- og demonstrationsprojekter.

§ 10.

Trods opprioriteringen af evaluering og effektvurdering bør der specificeres en ramme for, hvor meget der kan bruges på administration.

§ 11.

Fastlæggelse af regler for regnskabsaflæggelse og rapportering af projekter skal gøres så smidig som mulig under hensyntagen til tilskudsmodtagernes administrative rutiner. Rapportering mm skal være så enkel som mulig.

§ 12.

Det er afgørende at der er mulighed for samfinansiering. Formuleringen til stk. 4 er uklar med formuleringen: "... herunder om at der ikke kan gives tilskud i henhold til denne lov".

§ 13.

Det bør i lovtæksten præciseres, at der kan ydes tilskud til udviklings- demonstrations- og forskningsprojekter hver for sig og i sammenhæng med hinanden.

Der bør i første punktum tilføjes "og andre aktiviteter, der kan fremme en markedsdrevet produktion". Det er vigtigt for at forfølge formålet ved loven og afspejle lovens egentlige støttemuligheder.

I bemærkningerne til de enkelte bestemmelser er det specificeret, at deltagende virksomheder kan indgå aftaler om samarbejde eller danne projektkonsortier. Sker dette efter indstilling fra bestyrelsen?

§ 14.

Pkt. 1 og 2 samt bemærkninger under 2.1.4 og 3.3.1 Akvakulturbrugere skal medtages i listen over tilskudsberettigede. I udkastet er der kun nævnt *ejere, forpagtere og brugere af jordbrugsbedrifter og dansk registrerede erhvervsfiskerfartøjer*. Det skal ændres til fx *"ejere, forpagtere og brugere af jordbrugsbedrifter og akvakulturanlæg og dansk registrerede erhvervsfiskerfartøjer"*.

I pkt. 6 bør tilføjes *"forsøgsstationer"*, således at teksten bliver: offentlige og private forskningsinstitutioner og forsøgsstationer

§ 15.

Anfører, at fordelingen af midler til fora der udmønter og administrerer internationale programmer, forudsætter "godkendelse af Ministeren". Principielt bør alle internationale programmer kunne medfinansieres. Det skal være relevansen og nytteværdien for Danmark, der skal være afgørende. Den anførte godkendelse må ikke blive en hindring for tilskud til et relevant projekt. Stk. 3. foreslås slettet. Bestyrelsen bør have størst mulig kompetence til at nå målene.

§ 16.

Foreslås slettet idet bestemmelsen er en barriere for at opnå samfinansiering med andre programmer. For projekter, som skal gennemføres i marken, hvor man er nødt til at agere, når afgrøderne er i det rette udviklingstrin, vil kunne blive forsinket med et helt år. Bestemmelsen vil sandsynligvis kun sjældent komme i anvendelse.

§ 17.

Tilbagebetalingsbestemmelsen bør fjernes. Under innovationsloven har den vist sig ikke at fungere. Samtidig medfører den store administrative omkostninger for ministeriet og virksomhederne.

§ 18.

Hvis der foreligger formildende omstændigheder, er det ikke rimeligt at tillægge renter mv.

§ 25

Bestemmer at Ministeren fastsætter lovens ikrafttræden. I den forbindelse specificeres det, at reglerne udstedt i medfør af Innovationsloven fortsat gælder efter at den er blevet ophævet. Det betyder, at forskellige regler for f.eks. økonomi og afrapportering løber indtil projektet afsluttes. På samme måde bør det specificeres hvordan projekter, som har opnået en faseopdelt bevilling, behandles *efter* Innovationsloven ophæves. Forslaget er, at reservere de lovede bevillinger.

Ad 1. udfordringerne.

Landbrug & Fødevarer noterer med tilfredshed, at det understreges, at de identificerede udfordringer kun er eksempler på udfordringer, som bestyrelsen kan tage med i sit arbejde med udarbejdelse af strategi og handlingsplan. Som udfordringerne er beskrevet og med henvisning til Ministeriets GUDP work shop i juni, er der en reel risiko for, at fordelingen af midler skævvrides, således at en uforholdsmæssig stor andel anvendes til FoU aktiviteter i periferien af den egentlige fødevarer sektor, frem for at bidrage til at skabe reel vækst i erhvervet.

Udfordringer på jordbrugs- og fødevarerområdet skal mødes i en helhedsorienteret tilgang, således at der tænkes i hele værdikæder. Dansk fødevarer sektors succes bunder i den vertikale integration. Løsningen af en udfordring et sted, må ikke skabe problemer andre steder. Bestyrelsen skal således i sin strategi og handlingsplan have øje for, at de nødvendige tværgående indsatser sker med udgangspunkt i hele værdikæden og med en bæredygtighedstankegang, der bl.a. omfatter økonomi, miljø, klima, energi, fødevarer sikkerhed, bioteknologi, nanoteknologier, dokumentation, forbrugeraccept etc.

Hvad angår beskrivelsen af de seks forslag til hovedudfordringer, mangler de bredde. Det er for snævert at skulle udvikle f.eks. fremtidens bæredygtige husdyrproduktion med udgangspunkt i staldanlæg og renseteknologier til håndtering af husdyrgødning. I juni i år afholdte Fødevarerministeriet en workshop med det formål at identificere netop de hovedudfordringer, den kommende bestyrelse for GUDP kan arbejde videre med. Det resultat som blev skabt på den workshop, fremgår ikke af beskrivelserne af erhvervets hovedudfordringer. Da netop den manglende bredde er et væsentligt problem for at opnå en fokuseret indsats, der kan løfte

erhvervets konkurrenceevne og vækstpoterentialer, medsendes et bilag med konkrete forslag til hvordan de oplyste hovedudfordringer kan kvalificeres, dels i bredden, men også fagligt. I øvrigt henvises til publikationen "*Forskningsbehov 2009-2019. Jordbrug, akvakultur, fødevarer og anden biologisk produktion. Landbrugsraadet. Maj 2009*".

Det er anført, at lovens succeskriterium er, at der udvikles nye konkurrence- og bæredygtige produkter, produktionsprocesser og teknologier som testet og afprøvet kan finde anvendelse i virksomheder både nationalt og internationalt. I det tredje afsnit om "lovforslagets indhold" (3.1.) er der specificeret en række hovedudfordringer, hvor punkt fem bl.a. indeholder nye organisationsformer. Nytænkning af samarbejde og organisering er et helt nødvendigt redskab for at nå de nævnte succeskriterier. Området er f.eks. uhyre relevant og nødvendigt element i forbindelse med bl.a. energianlæg, naturforvaltning, projekter i lokalsamfundet og ledelse og strategi på bedriftsniveau. Proces- og organisatorisk innovation burde derfor være afspejlet som indsatsområde i selve lovtæksten.

Ad 3.2. Strategi

Bestemmelsen om at der skal fastlægges kvantitative effektmål bør blødes op, idet det i mange tilfælde ikke vil være muligt at opstille relevante mål.

Tematiserede udbud bør begrænses, idet de kan tilskynde til kassetænkning og foranledige at andre projekter af højere kvalitet eller relevans ikke opnår en bevilling, da midlerne er reserveret til et tema.

Ad 3.3. Tilskudskriterier

Bør jf. overstående forfattes så bestyrelsen får bredest mulige rammer for at anvende de tilskudskriterier, som passer bedst til den enkelte udfordring. Generelt bør loven sikre, at EU's statsstøtteregler i relation til tilskudsprocent og medfinansiering kan udnyttes maksimalt.

I afsnit 3.3.2. "tilskudsberettigede projekter" er afslutningsvist givet en definition af demonstrationsprojekter. Af den fremgår det, at et demonstrationsprojekt indeholder aktiviteter som skal "formidle og sprede videnskabelig viden og praksis vedrørende anvendelsen af bl.a. resultater af et forsknings- og/eller udviklingsprojekt". Definitionen er for snæver og levner ikke plads til projekter som f.eks. skal opskalere en metode – hvis f.eks. en metode er udviklet i et 1:10 forhold, eller hvis man vil omsætte internationale forskningsresultater til særlige danske forhold.

Det bør klart fremgå, at forsknings- og udviklingsprojekter i samarbejde mellem virksomheder/brancher og forskningsinstitutioner (og soloprojekter på virksomhedsniveau) er støttebe-

rettiget, og uden krav om ophæng i demoprojekter m.m. Innovationsloven, som GUDP skal afløse, har netop givet anledning til mange gode forsknings- og udviklingsprojekter i et samarbejde mellem universiteter og virksomheder/brancher i hele kæden fra jord til bord.

Det er uklart, om begrebet græsrodsforskning fortsætter. Det er vigtigt, at det fortsat er muligt med støtte til græsrodsforskning, som har videreudviklet mange idéer, og givet inspiration til forskning.

Ad 3.3.3.

Bestyrelsen skal have mulighed for at udnytte tilskudssatser som fuldt udnytter mulighederne inden for statsstøttebestemmelserne. De specifikke tilskudssatser skal derfor hæves.

Det fremgår, at virksomheder kun kan få tilskud til udviklingsprojekter. Virksomheder bør også have mulighed for at opnå tilskud til forskningsaktiviteter og demonstrationsprojekter.

1) udviklingsprojekter. Teksten bør afspejle, **at det ikke kun er virksomheder**, der kan søge støtte til udviklingsprojekter, men at også andre organisationer og institutioner kan være ansøger.

I 3) er det specificeret at store virksomheder kan opnå støtte i samarbejde med enten en mindre virksomhed, en mellemstor virksomhed eller en forskningsinstitution. Formuleringen bør blødes op – der er ingen støttemulighed for samarbejde mellem f.eks. flere store virksomheder og en forskningsinstitution, hvilket efterspørges. Det har ingen mening at gennemtvinge unaturlige samarbejdskonstellationer. Visse projekter kan bedst gennemføres af enkeltvirksomheder eller organisationer.

Det skal også bemærkes, at der ikke er nogen logisk grund til at tilskudssatserne er gradueret i forhold til virksomhedernes størrelse. De bør kun graduere i det omfang EU's regler kræver det.

I 5) er der angivet at brancheorganisationer o.l. maksimalt kan opnå et tilskud på 50 % af en kampagnes meromkostninger. Bestyrelsen skal have mulighed for at udnytte statsstøttereglerne fuldt ud.

Ad 3.3.5.

Bestemmelsen om at der kun kan foretages medfinansiering med andre offentlige midler op til 95% er en reel barriere. Erhvervets unikke system med fælles indsamling af midler til FoU gennem produktionsafgifter bør i stedet understøttes ved at fastlægge en 100% finansiering.

Ad 5. Administrative konsekvenser

Landbrug & Fødevarer har svært ved at forstå, at en fokusering og forenkling af FoU indsatsen vil kræve øgede administrative ressourcer. Det bør i stedet bestræbes, at GUDP udmønter sine midler på en så ubureaukratisk måde, at der går så mange midler som muligt til reel FoU.

Ad 10. Lovovervågning

Forslaget medfører, at der efter en treårig virkeperiode skal udfærdiges en rapport om lovens virke. En gennemgang af de tildelte tilsagn er så nogenlunde det rapporten vil indeholde. Det er vanskeligt at opgøre effekt af innovation – særligt over så kort en tidshorisont.

Bemærkningerne til de enkelte bestemmelser

Ad § 9

Der bør også nævnes muligheden for samfinansiering med andre bevillingsgivere.

BILAG FRA LANDBRUG & FØDEVAREER .

NOTAT

11. august 2009
Til: FødevareErhverv
Fra: Sekretariatet

Kommentarer til ministeriets work shop om GUDP 18. juni samt eksempler på hovedudfordringer som nævnt i lovforslag af 16. juli

Generelle bemærkninger til udfordringerne

En af forudsætningerne for den fortsatte udvikling af sektoren er, at der kan findes konstruktive løsninger, som ser tingene i en produktionsmæssig helhed. Fx skal en satsning på foder også omhandle plantedyrkningsaspekter, kød- og mælke kvalitet, klima m.v.

GUDP skal kunne samle indsatsen i den danske jordbrugs- og fødevarer sektor om samarbejde på tværs af værdi- og produktionskæden, der skaber innovation, nedbryder barrierer for nytænkning og implementerer den nyeste forsknings resultater.

De specifikke udfordringer skal ses i lyset af erhvervets overordnede udfordringer:

- Erhvervets indtjeningsevne
- Nye teknologiske muligheder
- Strukturudvikling i erhvervet
- Natur og miljøhensyn
- Liberalisering af verdenshandelen
- Demografisk udvikling
- Ændrede forbrugerkrav i relation til fx sundhed og ernæring

Særligt de tre første overordnede udfordringer medfører, at vi bør have mere fokus på **udbytte og produktivitet og automatisering** i hele værdikæden samt **udvikling af ny teknologi** til at sikre dette. Politiske omkostninger i et led kan ikke forventes at hentes ind i de øvrige led af værdikæden.

I vurderingen af de enkelte udfordringer er det nødvendigt at se på effekten af de forskellige tiltag – og samtidig vurdere disse i en værdikædebetragtning, således at løsningen på én udfordring, ikke skaber problemer andre steder i kæden.

Specifikke kommentarer til de i kommentarer til lovforslaget beskrevne hovedudfordringer.

3.1.1. Planteproduktion.

Tilføjes "forbedrer jordens frugtbarhed" efter "reducerer udvaskning af næringsstoffer". Dertil tilføjes "og eventuelle risici forbundet med" så der står "...er der også behov for at udforske nytteværdien og eventuelle risici forbundet med bioteknologi og GMO, som potentielt kan bidrage til..." Så er potentiel nytteværdi ikke anfægtet. Men det meget mindre forskede område – risici - kommer også med.

Ad 3.1.2 Husdyrproduktion

GUDP og hovedudfordringer – bæredygtig husdyrproduktion. Udfordringen bør forfattes "...husdyrproduktion med fokus på dyrevelfærd". Det er ganske usikkert hvad bedre menes. Bedre end hvad. Vi har ikke et nulpunkt eller tilstrækkelig viden om hvilket niveau som der tages udgangspunkt i.

Der bør i forbindelse med initiativer vedrørende en mere bæredygtig husdyrproduktion sikres samspil med BAT-arbejdet i relation til miljøgodkendelser, herunder indarbejdning af dokumentation og økonomiske beregninger, således der ikke skabes usikkerhed i forbindelse med eventuelt efterfølgende myndighedsarbejde i relation hertil.

3.1.3 En mere CO₂-neutral energiproduktion

Der foreslås et mere ambitiøst mål: Et netto CO₂ positivt landbrug. Det er desuden vigtigt, at der tilføjes til sidst i afsnittet "...og med bevaring og forbedring af jordens frugtbarhed", eftersom der på konferencen om GUDP i juni var interesse for yderligere forskning i konsekvenserne af forbrænding af halm og gyllens fiberfraktions betydning for fosforressourcer og jordens frugtbarhed. Kvaliteten af biogassens restprodukt som gødning og jordforbedringsmiddel er også relevant.

3.1.4. Videreudvikling af en markedsdrevet økologisk produktion

For at sikre fortsat forskning og udvikling, som matcher markedets behov, tilføjes "ligesom udviklingsaktiviteter skal sikre, at økologiske varer matcher forbrugerønsker og opnår en solid markedsinteresse" til sætningen:

Økologien kan desuden udvikles, så den i endnu højere grad bidrager til løsning af aktuelle samfundsudfordringer vedrørende klima, miljø, natur og dyrevelfærd.

"Økologien kan desuden udvikles" ændres til "Økologien skal desuden udvikles..."

Ad 3.1.5 Produktivitetstilvækst og øget værditilvækst

Øgede forbrugerkrav i relation til bæredygtige produkter bør nævnes. Dette skal bl.a. ses i lyset af et generelt større fokus på bæredygtige produkter samt EU' handlingsplan for bæredygtig forbrug og produktion, hvor der bl.a. arbejdes med offentlige grønne indkøb og miljømærkning af fødevarer. En relevant parameter i denne sammenhæng er bl.a. dokumentationen af de danske fødevarers høje miljøperformance.

Stikord til de 8 udfordringer

1. En mere miljøeffektiv planteproduktion

Indsatsen bør bygge på den nye "Strategi for forskning og udvikling på markområdet 2009-2013" (forventes godkendt i Dansk Planteproduktion i juli måned). Nedenfor er anført uddrag fra det foreløbige oplæg til Strategien.

Produktionen står over for en række muligheder for forretningsmæssig udvikling, ikke bare som fortsat leverandør af fødevarer og foder, men også som leverandør af fornybare råstoffer til industrien og af klimavenlig energi. Landbruget er nået rigtig langt med at mindske de uønskede sideeffekter, men der er en lang række lovgivningstiltag på vej, som stiller meget store krav til den fortsatte tilpasningsevne. Der er derfor behov for en meget stor forsknings- og udviklingsindsats i de kommende år inden for bl.a. følgende hovedområder:

- Frembringelse af planter med højere udbyttepotentiale, forbedrede kvalitetsegenskaber og næringsstofsammensætning såvel til foder som fødevarer.
- Forædling af nye sorter med bedre kvælstofoptagelse om efteråret og/eller et højere udbytte under dyrkningsbetingelser, hvor der anvendes en reduceret mængde gødning.
- Forøgelse af biomassen gennem optimeret plantedække og forbedret fotosyntese, samt via robuste planter (resistens vs. tørke, kulde, sygdomme og skadedyr).
- Afdækning af sammenhænge mellem jordens frugtbarhed, kulstof og mikrobiel omsætning i jorden, klimaændringer, emission af drivhusgasser og betydningen heraf for planteproduktion og ressourceudnyttelse.
- Optimering af dyrkningssystemer og kulturtekniske foranstaltninger f.eks. sædskifter, dræning/afvanding, afgrødeetablering og jordbearbejdning.
- Kortlægning af robuste og følsomme områder i relation pesticider og næringsstoffer.
- Forbedring af udnyttelsen af næringsstoffer ved øget efterårsoptagelse af kvælstof og bedre udnyttelse af fosfor.

- Integreret Plantebeskyttelse (IPM), med fokus på en minimeret pesticidindsats kombineret med et udbygget varslingsystem, samt på udnyttelse af biologi, dyrkningsteknik, næringsstofftilførsel mm.
- Forbedring af management og ressourceudnyttelse ved høst og lagring af afgrøder.
- Betydningen af efterafgrøder, mellemafgrøder, håndtering og anvendelse af husdyrgødning samt anvendelse af biomasse fra landbruget til energiformål skal belyses indgående i relation til emission af lattergas og lagring af kulstof i jorden.
- Dyrkning af energiafgrøder og udnyttelse af afgrøderne i fraktioner, som kan anvendes til hhv. fødevarer, foder og energi.
- Tilpasning af planteproduktionen til klimaændringer.
- Forskning i og udnyttelse af de nye teknologiske muligheder inden for IKT, GIS, sensorteknik og beslutningsstøtteværktøjer er essentiel for dansk planteproduktion.

Gartneribrugget har en række særlige udfordringer, som ikke er nævnt i Fødevarerministeriets oplæg. Det gælder bl.a. på energiområdet og teknologi til automatisering. Af specifikke behov kan nævnes:

- Udvikling af fremtidens væksthuse – herunder væksthuset som energileverandør.
- Udvikling af klimastyringssystemer
- Teknologi og systemer til lagring, transport og skånsom forarbejdning

2. En mere CO2 neutral energiproduktion i landbruget

Vigtigt GUDP ikke ender i samme grøft som EUDP med at man giver penge til megasatsninger i nye teknologier/udviklingsspor, men glemmer de mindre beløb, som kunne bidrage til at færdigudvikle i forvejen kendte og endog kommercielle teknologier.

Det er fint nok de deler emnerne op som de gør, men de skal samtidig huske koblingerne - hvordan optimerer vi energiproduktionen i jordbruget, uden vi får en negativ påvirkning af jordens kulstofindhold? (vigtigt både i forhold til klima og jordens egnethed som dyrkningsmedium).

Det er vigtigt at være opmærksom på, at husdyrgødning er den store ressource, som skal nyttiggøres - og det er blandt andet til energiformål samtidig med at man maksimerer udnyttelsen/genanvendelsen af næringsstofferne. Både fosfor og kvælstof er vigtige. Førstnævnte fordi det er en begrænset ressource med kun reserver til 70 års minedrift og sidstnævnte fordi kvælstof bliver dyrt med stigende energipriser i fremtiden, og fordi produktion af handelsgødning udleder enorme mængder drivhusgasser.

NB: Det hedder "afgasning" af husdyrgødning når det er biogasanlæg. Bioforgasning er en sprogforbistring, som skal udryddes - specielt i lyset af, at mange bruger det om termisk forgasning.

Det er vigtigt, at der lægges vægt på kvaliteten af den biomasse, som landbruget kan levere til energiformål. Det gælder både for energiafgrøder, halm og husdyrgødning. Der er store penge i at have fokus på kvaliteten, så det er tørstof der leveres og tørstof med den rigtige sammensætning i forhold til den proces, den efterfølgende skal igennem.

Der er behov for driftsøkonomiske kalkuler i relation til produktionen af grøn energi f.eks. en belysning af under hvilke vilkår, der vil være økonomi i at opgradere biogas, så den kan distribueres via naturgasnettet. Der er desuden brug for nogle samfundsøkonomiske kalkuler, som belyser hvilke bioenergier, der giver mest energi og miljø for pengene.

Der skal udarbejdes et samlet koncept for produktion, oparbejdning og afsætning af bioenergi, så bioenergiproduktionen bliver en driftsgren i landbruget.

Specifikke indsatsområder

Jorden som ressource

- Ændring af dyrkningspraksis mhp at beskytte jordens ressourcer – kulturtekniske foranstaltninger, særlige hensyn til kulstofrig jord, vanding og denitrifikation
- Udvikling af dyrkningsstrategier og systemer til reduktion af metan og lattergasudslip
- Reduktion af klimapåvirkning pr. produceret enhed ved bl.a. øget effektivitet pr. input
- Forædling i forhold til særlige kvalitetsparametre – fx for at reducere CO₂ udslip, øge energiproduktion eller koble de to

Reduktion af energiforbrug

- Integrere energiproduktion og forbrug - på den enkelte bedrift, ved samproduktion af afgrøder, mellem bedrifter og i lokalsamfundet
- Integration af alternative energikilder i bygninger eller maskiner
- Udvikle lettere maskiner - f.eks. gennem nanoteknologi

Energiproduktion

- Optimering af ressourceudnyttelse - bl.a. udvinde energi fra biomasse, som dyrkes til andre formål. Udvikle metoder til at åbne for tilgængeligheden af specifikke mikro- eller makromolekyler - også fra husdyrgødning. I forbindelse med husdyrgødning kan man også afsøge mulige alternative anvendelsesmuligheder af gødningsrestprodukter.
- Direkte afbrænding af husdyrgødning.

3. En mere ressourceeffektiv husdyrproduktion

Der eksporteres årligt for 61 mia. kr. animalske produkter. Udfordringen er at skabe rammer og muligheder, som giver de bedste betingelser for vores husdyrproduktion og som forbedrer den internationale konkurrenceevne.

Overordnet set skal der tænkes i hele værdikæder. Derfor bør f.eks. mælkens og kødets egenskaber i forhold til kvalitet, afsætning og human ernæring være en central del af de fleste indsatser. Og der bør være fokus på Fodring og managementstrategier, udvikling af teknologi og metoder til overvågning og behandling af data i en stærk fokus på forebyggelse af sygdomme og andre sundhedsmæssige problemer, avancerede bioteknologiske metoder til avl kombineret med viden om de ønskede kvalitetsmål.

Specifikke indsatser.

Produktionsprincipper, staldindretning og husdyrvelfærd

- Teknologi til reduktion af lugtpåvirkning fra stalde og ved udbringning.
- Indretning af staldsystemer og management med mulighed for udfoldelse af naturlig adfærd, forebyggelse af skader, minimering af insekttryk og staldklimaproblemer.
- Udvikling af IKT området til overvågning af enkelt dyr som grundlag for optimal sundhedsstyring
- Udvikling af relevante vacciner til specifik sygdomsforebyggelse, koordinering og øget fokus på den epidemiologiske forskning samt mere fokus på de endemiske sygdomme.
- Fodrings- og managementstrategier, der kan sikre optimal næringsstofforsyning og høj sundhed under hensyntagen til de forskellige husdyrarters behov, vækstfaser og anvendelse.
- Tilsætning af fedt til koens foder for at mindske produktionen af metan, fodring efter reduceret fosforudskillelse, særligt magert kød eller en bestemt sundhedsfremmende kvalitet påvirker sundhed, velfærd og vækst hos husdyret.
- Metoder og teknologier til overvågning i store og små produktionsenheder, herunder automatisk registrering af data til dokumentation af sundhed, velfærd og reproduktionsstatus og metoder til registrering af aktivitets- og bevægemønstre.
- Nye materialer - f.eks. gulve og underlag, som hindrer udskridning og yder gode leje-forhold.
- Design af folde og udearealer med fokus på adgangsforhold til og fra stalden, opholdslyst i forhold til husdyrenes artsspecifikke krav, vejrlig m.m.
- Test af coating af overflader - på maskiner, i bygninger og inventar for at opnå bedre hygiejne og større rengøringsvenlighed.

Biologi og bioteknologi i husdyrproduktionen

- Øge det genetisk videngrundlag for øget bæredygtighed, effektivitet, sundhed, holdbarhed og produktkvalitet
- Metoder til reduktion af hangriselugt
- Metoder til at finde og udvælge avlsmateriale, herunder at identificere genetisk variation i vigtige biologiske produktionsegenskaber såsom konstitution og adfærd, fysiologisk stress og forbedret genetisk betinget sygdomsresistens foruden særlige brugsegenskaber
- Fodersikkerhed – i forhold til dyrkning, lagring, forarbejdning og eventuelt tilsætningsstoffer og i udfordringssystemer
- Karakterisering og dokumentation af mikro- og makronæringsstoffer med f.eks. sundheds-fremmende eller antiparasitære egenskaber i f.eks. cikorie, jordskok eller lupin.

Management, systemteknologi og beslutningsstøtte

- Udvikling og dokumentation af management med henblik på forbedret smittebeskyttelse ved lavere belægningsgrader i frilandshold
- Teknologier til håndtering af differentieret produktion - f.eks. Radio Frequency Identity (RFID) teknologier til dokumentation af specielle produktionsforhold som f.eks. brug af (ude)areal
- Koncepter til dokumentation af særlige kvalitetsparametre og sporbarhed
- Teknologier til dataopsamling og datamining
- Styringskoncepter til håndtering af gylle, herunder teknologier til reduktion af kvælstofudledning og udvaskning af fosfor
- Teknologier til løsning af særlige forhold omkring økologisk produktion
- Udvikling af integrerede beslutningsstøtte systemer, som kan indregne hensyn til miljø, energi og klimatiske udfordringer
- Metoder til vidensamarbejde i og omkring produktion og produktudvikling. Herunder udvikling af koncepter til håndtering af ressourcestrømme og højværdiproduktion, udvikling af teknologier til videnspredning og læring.

4. En mere miljøeffektiv økologisk produktion

Produktkvalitet må ikke gå helt tabt i bestræbelserne på at bruge økologi som miljøpolitisk instrument. Samtidig er det vigtigt også at huske udviklingen i lokale økologiske fødevarer- og energisystemer baseret på integration og optimering af lokal produktion, kvalitetsfødevarer, naturpleje, recirkulering af næringsstoffer fra biomasse, fra samfund og følsom natur, vedvarende energi, transport, sociale servicefunktioner og landboturisme.

Den økologiske tilgang bør i særlig grad være tværgående og sammentænke produktion og værdikæder f.eks.:

- Fremme af innovative husdyrproduktionssystemer, der kombinerer husdyrvelfærd, produktkvalitet og miljøhensyn
- Øget brug af IKT, automatisering og robotteknologi på alle relevante områder
- Effektivisering via opnåelse af synergieffekter i sammensatte økologiske produktionsformer bl.a. via samarbejde mellem forskellige bedriftstyper.
- Økologisk intensivering, herunder understøtning af økologiske funktioner som prædatorer og jordbundsorganismer, bevidst brug af mangfoldighed i og udenfor marken foruden multifunktionalitet på bedriftsniveau.
- Øget udbytte i planteproduktionen gennem bedre udnyttelse af tilgængelige næringsstoffer – her vil udvikling af systemer med grøngødning/energi afgrøder til omsætning i biogasanlæg være vigtige.
- Husdyrproduktionen skal afstemmes efter det overordnede mål om lav klima- og miljøbelastning. Der skal derfor udvikles dyrkningssystemer, der kan kombinere store rentable og velstyrede enheder med lav miljøbelastning, høj dyrevelfærd og mulighed for naturlig adfærd.
- Udvikle modeller for produktion og distribution, der minimerer belastningen fra ineffektiv og energikrævende transport i produktion og omsætning.
- Teknologi og metoder til ukrudtsbekæmpelse i økologiske sædskifter
- Udvikling af relevante parametre til dokumentation for udvikling i sundhed og velfærd på økologiske bedrifter med malkekvæg, søer og slagtesvin, samt æglæggere og slagtekyllinger. Et fokusområde kunne være forbedret smittebeskyttelse og lavere infektionsgrad ved lavere belægningsgrad og frilandsdrift i økologisk husdyrhold.
- Udvikling af nye økologiske produkter, der indbygger miljøhensyn og sundhed hele vejen gennem forarbejdning og distribution til forbrugeren

I forbindelse med udfordringens overskrift, bør der arbejdes med at minimere tabet af næringsstoffer og gasser på økologiske bedrifter, i form af følgende prioriterede emner:

- Udviklingen af biogasanlæg til at fremstille strøm, reducere CO₂/CH₄-udledning samt fremstille gødning til den økologiske produktion er uhyre væsentlig, især i lyset af, at der er vedtaget en udfasningsplan af konventionel gødning og halm (senest 2023).
- Inddragelse af materialer og høstmetoder i ådale, som ikke sprøjtes eller gødes, er et potentiale der kan udnyttes i økologisk landbrug. Det må imødeses at det vil blive vanskeligt i de næste årtier at få husdyr til at afgræsse ådale, da ingen vil passe dem.

5. Større værditilvækst / kvalitet (bredt) i fødevarerektoren

Nedenstående skal ses i sammenhæng med gruppe 7 om konkurrenceevne

Overordnede kommentarer

Danmarks eksport af højværdivarer var i 2007 43 pct. og har derved den 5. højeste andel i EU. Danmarks navn forbindes internationalt stadigvæk med fødevarer af høj kvalitet.

Det er vigtigt at få slået fast, at øget værditilvækst ikke løser problemet med de politiske omkostninger, man pålægger landmænd og virksomheder. Produkter der oppebærer en merværdi har haft en tilsvarende højere produktionsomkostning. Derfor vil tilførsel af merværdi i forædlingsleddet ikke gøre fødevarer virksomhederne i stand til at kompensere landmanden for højere omkostninger i primærleddet.

Der kan være områder, hvor markedet efterspørger kvaliteter, som ligger i råvaren og hvor det vil være nødvendigt med et tæt samspil mellem landmænd og fødevarerindustri for at hjembringe en salgspris, der kan dække de højere omkostninger i primærproduktionen. Erfaringer viser dog, at det er umuligt at hjembringe en højere pris som følge af ekstraomkostninger som følge af generel regulering af primærproduktionen. Danish Crown kan udvikle en Bornholmer gris til Coop og hjemføre en merpris der kompenserer landmanden for hans meromkostninger, men pålægges dansk landbrug øgede krav til dyrevelfærd, reduktion af lugtgener vil det ikke kunne dækkes af højere priser på færdigvarerne – hverken direkte ved at slå på disse parametre i afsætningen eller indirekte ved at tilføre produktet merværdi på slagteriet.

Har samfundet krav til produktionsmetoder eller produkternes egenskaber skal der findes tekniske løsninger inden for de områder, hvor man lægger omkostninger.

Det er vigtigt, at der ikke kun tænkes i hjemmemarkedsvirksomheder. Indsatsen skal også kunne rumme det store danske eksporterhverv. Begrebet ”danske råvarer” skal udvides til også at omfatte danske råvarer forarbejdet/forædlet i udlandet

Afsætning af produkter fra den danske fødevarersektor skal baseres på:

- Produktion og udvikling af produkter, som kunden/forbrugeren vil betale for og
- Produkter der tilfredsstiller kundens/forbrugers ønsker om mangfoldighed - det vil sige kunden/forbrugeren skal kunne vælge både mainstream- og specialprodukter.

Nicheproduktioner skal ses som et supplement til den store fødevarerproduktion, der allerede afsættes i ind- og udland. Store virksomheder har ofte bedre mulighed for at løfte nicheproduktioner op i større skala. Det der starter som mindre iværksætter, og som viser sig at være en god forretningsidé, kan ofte ikke løftes af den lille virksomhed (effektivt produktionsapparat, bedre logistik og større markedskendskab og -adgang).

Det høje niveau, der karakteriserer den danske fødevareresektor, indenfor bl.a. fødevareresikkerhed og dyrevelfærd medfører ikke en merpris ved afsætning af produkterne. Disse bløde parametre bidrager til markedsadgang og markedsindtrængning. Med den store fokus forbrugeren har på prisparameteren og en grænseoverskridende detailhandel, der bliver større og større og som ønsker leveringssikkerhed, er fødevareresektorens udfordring også, at producere store mængder af høj kvalitet og til lavest mulig pris.

Skal den danske fødevareresektor være kendetegnet ved vækst og sikre et mangfoldigt udbud af fødevarer til hele verdens forbrugere bør fokus rettes mod

- Udvikling af nye teknologier og processer indenfor hele produktionskæden af fødevarer. Dette område er i dag et stærkt marginaliseret område.
- Udvikle nye produkter der bl.a. tager udgangspunkt i forbrugers særlige ønsker til specialprodukter

De vigtigste indkøbskriterier for afsætning af danske fødevarer er på tværs af lande:

- Leveringssikkerhed
- Højt kvalitetsniveau i form af udseende, smag m.v.
- Hygiejne,
- Troværdighed og
- Pris.

Forudsætningen for at kunne gennemføre en branding af danske virksomheders fødevarer er

- Vedligeholdelse af eksisterende markeder og markedsadgang til nye markeder
- At virksomhederne rykker tættere på kunder og forbruger i udvikling af konceptløsninger

En forædlingsstrategi er ikke mulig uden internationalisering - men der vil stadig være jobs og produktion i Danmark. Lokal produktion i udlandet giver markedsadgang:

- Lokale produkttraditioner og forbrugerønsker.
- Adgang til lokale råvarer også for at sikre markedsadgang for de danske produkter.

Branding må ikke være en national indsats, men bør være forankret i virksomhederne eller organisationerne.

GUDP-indsatsen skal til sammen give os en bedre forståelse for råvarernes og fødevarernes iboende kvaliteter og udviklingen af denne gennem forarbejdning, lagring og transport.

Forskningen skal understøtte udvikling af nye målemetoder og ny teknologi, og metoder som fremmer forskellige kvalitetsparametre.

Specifikke indsatsområder:

- Produktionsmetoders betydning for spisekvalitet
- Skånsom produktion til bevarelse af ”naturlig” kvalitet
- Variation i råvarekvalitet i relation til differentieret udnyttelse
- Molekylær gastronomi og gastronomisk kvalitet
- Forståelse af mikrostruktur i relation til spisekvalitet
- Brug af mikroorganismer og enzymer til udvikling af smag og aroma
- Sensoriske teknikker
- Forskellige sorter og husdyrracer i forhold til specielle kvalitetsparametre
- Kvalitetsopfattelse
- Ændringer i livsstil på fødevarebehov og krav
- Opbygning af virksomheders innovationskompetence
- Fødevareemballage
- Konzeptudvikling og branding
- Forbrugernes købspreferencer og adfærd
- Kobling af klassisk sensorik med studier af forbrugerrespons
- Betalingsvillighed i forskellige scenarier – f.eks. lav- og højkonjunktur
- Forbrugertrends
- Redskaber til (for)brugerinddragelse i produktudvikling og innovationsprocesser

6. Bedre fødevarerikkerhed, ernæring og sundhed

En afgørende konkurrenceparameter Fødevarerikkerhed skal ses i en værdikædebetragtning.

Vigtigt med et forskningsbaseret beredskab og videnbaseret regulering og kontrol.

Kontrol en stor udfordring. Behov for udvikling af nye metoder og teknologi til kontrol.

Specifikke indsatsområder fødevarerikkerhed:

- Zoonoser - forebyggelse, risikovurdering og overvågningssystemer
- Nye metoder og modeller til måling og simulering
- Risk assesment og management i hele kæden og introduktion af ny teknologi
- Konservering, f.eks. biokonservering og skånsomme fysiske metoder
- Forebyggelse af uønskede stoffer gennem brug af den naturlige flora
- Rengøring og desinfektion
- Emballage – risiko for migration
- Miljøforholds betydning for virulens

- Teknologi til produktion i mindre skala – f.eks. konservering, fysisk, biotek eller naturlige ingredienser, der også sikrer god smag

Sundhed og ernæring

Et godt råvaregrundlag er en forudsætning for udvikling af sunde fødevarer. Der er behov for mere viden om råvarenes grundlæggende ernæringsmæssige egenskaber og virkestoffer, og relationen til produktionsforholdene i primærproduktionen. Indsatsen bør være helhedsorienteret. Sundhed og velvære er en global trend, og fødevarernes sundhedsmæssige kvalitet er en afgørende konkurrenceparameter hos flere forbrugergrupper. GUDP indsatsen skal give mere viden om fødevarernes sundhedsmæssige betydning, både som enkelte produkter og som del af et måltid, med henblik på at fremme udvikling af nye sunde velsmagende fødevarer samt at kunne give information, som fører til et oplyst valg.

Konkrete indsatser:

- Optag og fordeling af jordbundens mikro- og makronæringsstoffer
- Bevarelse af mikro- og makronæringsstoffer under transport, lagring og forarbejdning
- Gavnige stoffer og deres tilgængelighed
- Metoder til at øge tilgængelighed af sundhedsfremmende stoffer
- Foderets betydning for den humane ernæring
- Nye foder- og planteprodukter med sundhedsfremmende effekt – karakterisering af genetisk materiale og variation
- Systembiologi – påvirkning af råvaresammensætning gennem den biologiske og teknologiske forsyningskæde frem til forbrugeren
- Fødevarernes mikrostruktur i relation til sundhedsegenskaber
- Hvordan fødevarernes næringsværdi og indhold af gavnlige stoffer i form af mineraler, vitaminer m.v. omsættes og i den forbindelse er eller kan gøres tilgængelig
- Bevarelse af sunde komponenter ved fremstilling (procesteknologi og skånsom produktion) tilberedning, lagring mv.
- Nutrigenomics
- Unikke ernæringsprofiler, tilpassede kostmønstre og personlig kost
- Sunde, sammensatte produkter med god smag med øje for interaktionen mellem bevarelse af naturlige næringsstoffer, holdbarhed, spisekvalitet og tilberedning

7. Bedre konkurrenceevne i fødevaresektoren

Nedenstående skal ses i sammenhæng med gruppe 5.

Regeringens konkurrenceevneredegørelse offentliggøres onsdag (vil derefter kunne findes på www.oem.dk). Se særligt tabel 2.som på let overskuelig vis viser vores placering i forhold til udlandet og udviklingen siden sidste års måling)

- At Danmark sakker alvorligt bagud hvad angår produktivitetstilvækst (men at landbrug og fødevarer klarer sig nogenlunde sammenlignet med de fleste andre sektorer).
- At DK har en relativt faldende vækst i BNP

Overordnede budskaber

Det er vigtigt at få slået fast, at øget værditilvækst ikke løser de politiske omkostninger, man pålægger landmænd og virksomheder. Øget værditilvækst kan ikke give en merpris, der opvejer omkostningerne på råvaren.

Der skal findes nye teknologiske løsninger indenfor områder, hvor man lægger omkostninger.

Virksomhederne oplever: Den globale konkurrence på det internationale fødevaremarked har aldrig været hårdere end nu. Kampen om at komme ind på hylderne i de multinationale detailhandels- og food service kæder er intens, og konkurrencedygtige produktionsomkostninger er en helt centralt parameter for den danske fødevarerindustri.

Fødevarerindustrien oplever i disse år en konsolidering af detailhandel og food service, der bliver større og større og som ønsker leveringssikkerhed, store mængder af høj, ensartet kvalitet og til lavest mulig pris. Den danske fødevarersektor opererer derfor i et spændingsfelt, der er karakteriseret af:

- Et stigende konkurrencepres på omkostninger,
- Markante ændringer i principperne for den internationale handel,
- Intens kamp om kunderne og forbrugerne og
- En ny internationale arbejdsdeling.

Fødevarersektoren oplever i disse år:

- Stigende kapacitetsomkostninger
- Stigende direkte omkostninger = løn
- Øgede politiske omkostninger

Denne udvikling stiller krav til fødevarerproducerende virksomheder om at:

- Kunne udnytte størrelsesøkonomiske fordele,
- Være dygtige supplychainmanagere, ved at kunne udnytte forskellige regioners komparative fordele
- Være omkostningseffektive
- Have høj grad af produkt differentiering – d.v.s. der skal kunne leveres både mainstream produkter af høj kvalitet og mindre, nicheprægede specialproduktioner.

At kunne stå distancen i det internationale fødevarermarked og samtidig sikre, at Danmark fortsat skal være et af verdens førende fødevarerindustrielle centre vil kræve:

Omkostningsfokus hos både producenter og virksomheder - det vil sige fortsat effektivitetsforbedringer og vækst muligheder. Men også at nationale meromkostninger udliges nationalt.

Øget indtjening via øget værditilvækst – det vil sige fortsat stor markeds- og markedsadgangsfokus og produktudvikling tilpasset kunde- og forbrugerkrav. Det stiller bl.a. krav til innovation – samarbejde med kunderne – markedsnærhed.

Med et Europa, der bliver større, mere åbne grænser, mere fri bevægelighed af varer og en stigende liberalisering af verdenshandlen, så flytter dele af produktionskæden hen, hvor den mest rentable produktion foregår. Skal den danske fødevarersektor være kendetegnet ved vækst og sikre et mangfoldigt udbud af fødevarer til hele verdens forbrugere bør fokus rettes mod

- Udvikling af nye teknologier og processer indenfor hele produktionskæden af fødevarer. Dette område er i dag et stærkt marginaliseret område.
- Udvikle nye produkter der bl.a. tager udgangspunkt i forbrugerens særlige ønsker til specialprodukter
- Udvikle nye produkt og forretningskoncepter

Begrebet ”danske råvarer” skal udvides til også at omfatte danske råvarer forarbejdet/forædlet i udlandet

Specifikke indsatser:

Danmarks eksport af højværdivarer var i 2007 43 pct. og har derved den 5. højeste andel i EU. Ny teknologi har afgørende betydning for forarbejdningssektorens konkurrenceevne. Indsatsen skal kombinere ingeniørdiscipliner med biologisk viden om fødevarer herunder især samspillet mellem råvarernes naturlige egenskaber og diversiteten og potentialet i anvendelse af mikroorganismer. Styring af processer er afgørende for optimal udnyttelse af råvarerne og slutproduktets kvalitet.

- Sensorer og markører til måling af kvalitetsegenskaber
- Nye naturlige mikroorganismer og ingredienser
- Skånsomme forarbejdningsmetoder
- Nye muligheder ved brug af nanoteknologier (fx overfladebehandlinger)
- Robotteknologi
- Fermenteringsprocesser og enzymsystemer
- Membranfiltreringsteknologi og fraktioneringsprocesser
- 3D teknologi og simuleringmodeller

- Nye udskæringsmuligheder af kød
- Teknologi til rensning og recirkulering af vand
- Proces analytisk teknologi (PAT) og andre beslutningssystemer
- Sensorer til kontrol og til forudsigelse af produktkvalitet
- Samplingsteknologi (ToS)
- Teknologi til effektiv separation
- Processimulering, modellering af strømningsforhold og fødevarerikkerhed
- Energibesparende transportteknologi
- Køleteknologi
- Dyrevelfærdsoptimerede transportsystemer
- IKT til optimering af logistik mellem sektorer og langs værdikæder
- Radio Frequency Identification (RFID) teknologi til sporbarhed og dokumentation

8. Et mere ressourceeffektivt fiskeri og miljørigtig akvakultur

Udgangspunkt i Dansk Akvakulturs forsknings- og Udviklingsbehov, 2008.

Udfordringer og indsats bør afspejle akvakulturs potentiale og udviklingsmuligheder sammenholdt med fiskeriets. Regering og erhverv har i en ambitiøs handlingsplan sat en tredobling af produktionen uden øget miljøbelastning som mål. Det er absolut muligt med en udviklingsindsats inden for ny produktionsteknologi, nye fodertyper og produktdiversifikation.

Økologisk Landsforening

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for
Landdistrikter og Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V
koordination@ferv.fvm.dk

d. 12. august 2009

Høring vedr. forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

Økologisk Landsforening hilser forslaget velkommen og fremsender hermed følgende bemærkninger. Foreningen er i øvrigt enig i svaret fremsendt af Landbrug & Fødevarer.

§1 Formål

Formuleringen om økologi skal forbedres. Formålet om "en markedsdrevet økologisk sektor" er meget begrænsende og er bogstaveligt talt allerede opnået. Der er behov for videreudvikling også af den økologiske produktionsform som virkemiddel for miljø, natur og klima. Derfor foreslås "en videreudvikling af en markedsdrevet økologisk sektor", eftersom formuleringen også skal være kort. Denne formulering er også ordret den samme som formuleringen i bemærkningerne til loven (side 15) og helt i tråd med formuleringen af formålet ved økologiforskning (side 16).

§4 Bestyrelsen

Det er helt nødvendigt, at kompetencer på økologisk landbrug og forarbejdning medtages i bestyrelsen, eftersom økologi er et centralt indsatsområde i GUDP.

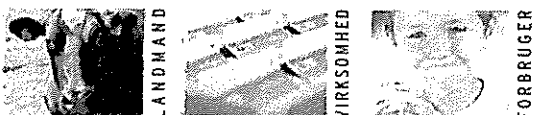
§5 Partnerskabet Grøn Fødevarerproduktion

Økologisk Landsforening efterlyser en uddybning af sammensætning og funktionen i partnerskabet Grøn Fødevarerproduktion. Økologisk Landsforening ønsker at deltage i og får repræsentation i partnerskabet.

§6 stk. 3

Det burde hedde, at ICROFS indstiller vedrørende strategi og handlingsplanen for det økologiske område, og ikke alene specifikke forskningsprojekter. Vi forstår bemærkninger til §7 stk. 3 sådan, at ICROFS fastholder den nuværende strategiske rolle og koordinerende funktion, men lovforslaget i sig selv indeholder en meget snævrere definition.

Det er meget positivt, at ICROFS fortsætter som indstillende part i forhold til specifikke forskningsprojekter. Her forestille vi os, at det er ICROFS programkomite, hvor der er en stærk dansk brugerrepræsentation, der skal vurdere især rene danske projekter, idet vi erindrer, at ICROFS bestyrelse nu er international, med ca. 1/2-delen af medlemmerne som internationale repræsentanter. Men det er vigtigt for Økologisk Landsforening, at ICROFS fortsat er den samlende og koordinerende kraft for økologiforskning, og gerne med

- Fælles om en god sag

Silkeborgvej 260
DK 8230 Åbyhøj
Tel +45 87 32 27 00
Fax+45 87 32 27 10
www.okologi.dk

Økologisk Landsforening

udvidede beføjelser angående indstillinger på en strategi for demonstrations- og udviklingsaktiviteter, som er nødvendig i samspil med og i forlængelse af økologiforskning.

§7 stk. 2

Det burde hedde, at Det Økologiske Fødevareråd indstiller til handlingsplanen for en markedsdrevet økologi, og indstiller i forhold til udviklings- og demonstrations-projekter.

§13 tilføjes

"og andre aktiviteter, der kan fremme en markedsdrevet økologisk produktion". Det er vigtigt for at forfølge formålet ved loven og afspejle lovens egentlige støttemuligheder.

Til bemærkningerne

1. Baggrund

"- en mere markedsorienteret økologisk produktion", side 8 rettes til "udvikling af en markedsdrevet økologisk produktion", jf. vores kommentar til §1 Formål.

3.1.1. Hovedudfordringer, Planteavl

Tilføjes "forbedrer jordens frugtbarhed" efter "reducerer udvaskning af næringsstoffer" Dertil tilføjes "og eventuelle risici forbundet med" så der står "..er der også behov for at udforske nytteværdien og eventuelle risici forbundet med bioteknologi og GMO, som potentielt kan bidrage til..." Så er potentiel nytteværdi ikke anfægtet. Men det meget mindre forskede område – risici - kommer også med.

3.1.2. Hovedudfordringer, Bæredygtig Husdyrproduktion

Der foreslås en tilføjelse: "Endelige er viden om bæredygtig udendørs husdyrproduktion afgørende for fortsat udvikling af økologisk husdyrproduktion, herunder synergi og samspil til naturpleje, miljøbeskyttelse, dyrevelfærd, klimabeskyttelse, landboturisme mv.

3.1.3 Hovedudfordringer, et mere CO₂-neutralt landbrug

Der foreslås et mere ambitiøst mål: et netto CO₂ positivt landbrug.

Det er desuden vigtigt, at der tilføjes til sidst i afsnittet "...og med bevaring og forbedring af jordens frugtbarhed", eftersom der på konferencen om GUDP i juni var interesse for yderligere forskning i konsekvenserne af forbrænding af halm og gyllens fiberfraktions betydning for fosforressourcer og jordens frugtbarhed. Kvaliteten af biogassens restprodukt som gødning og jordforbedringsmiddel er også relevant.

3.1.4. Videreudvikling af en markedsdrevet økologisk produktion

For at sikre fortsat forskning og udvikling, som matcher markedets behov, tilføjes "ligesom udviklingsaktiviteter skal sikre, at økologiske varer matcher forbrugerønsker og opnår en solid markedsinteresse" til sætningen:

Økologien kan desuden udvikles, så den i endnu højere grad bidrager til løsning af aktuelle samfundsudfordringer vedrørende klima, miljø, natur og dyrevelfærd.

"Økologien kan desuden udvikles" ændres til "Økologien skal desuden udvikles..."

3.3.2 Tilskudsberettigede projekter

Økologisk Landsforening

Det er meget positivt, at nuværende muligheder for støtte til økologisk udviklings- og informationsarbejde fortsætter og udvides med demonstrationsprojekter under GUDP. Disse er helt essentielle til en videreudvikling af en markedsdrevet økologisk produktion.

Det er uklart, om begrebet græsrodsforskning fortsætter. Det er vigtigt, at det fortsat er muligt med støtte til græsrodsforskning, som har videreudviklet mange idéer i økologisk landbrug, og givet markant inspiration til forskning. Derfor bør det tilføjes, at "10) Projekter, der fremmer særlige økologiske indsatser" svarer til indholdet under Innovationsloven mht. "Fremme af særlige økologiske projekter."

Med venlig hilsen

Paul Holmbeck
Direktør

14. august 2009

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og
Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
DK-1780 København V

Organisation for erhvervslivet
Confederation of Danish Industry

Høring angående forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationprogram

FødevarerErhverv har 16. juli 2009 sendt forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationprogram (GUDP) i høring. Dette høringssvar fremsendes på vegne af DI Fødevarer, DI Energibranchen og miljøenheden i DI.

Lovforslaget er et centralt led i opfølgningen på og udmøntningen af den politiske aftale om Grøn Vækst mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Som led i denne aftale foreslås det at samle og styrke Fødevarerministeriets forsknings-, udviklings- og demonstrationsindsats ved en lov om et GUDP. Det fremgår af høringsmaterialet, at lovforslagets formål er, at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevarer- og nonfoodproduktionen, og at programmet skal bidrage udvikling af erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse og arbejdsmiljø samtidig med, at et højt niveau sikres inden for klima-, miljø, og naturbeskyttelse, dyrevelfærd, fødevareresikkerhed og sundhed samt en markedsdrevet økologisk sektor.

Lovens formål skal realiseres gennem en forsknings- og innovationsindsats, der organiseres i et GUDP på fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet. Det ydes tilskud til udvikling og demonstration samt til forskning, der forbedrer eller understøtter gennemførelsen af udviklings- og demonstrationsprojekter, til fremme af et aktivt samarbejde mellem offentlige og private aktører samt til styrkelse af samspillet med internationale programmer på fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakulturområdet.

Overordnet sammenhæng

DI noterer sig, at grundlaget for GUDP er Fødevarerministeriets eksisterende bevilninger til forskning og innovation. Hertil kommer, at relevante dele af Miljøministeriets indsats for fremme af miljøeffektive teknologier kunne indgå i GUDP. Hertil kommer, at der eventuelt vil kunne tilvejebringes yderligere midler til GUDP via globaliseringsmidlerne i forbindelse med forhandlingerne om udmøntningen heraf i efteråret 2009.

Overordnet set er DI umiddelbart tilfreds med ambitionsniveauet i forbindelse med etableringen af et GUDP og bredden af indholdet heraf. Det helt åbne spørgsmål er

Postadresse/Postal address

1787 København V (+45) 3377 3377
Danmark

di@di.dk
www.di.dk

Besøgsadresser/Visiting addresses

H.C. Andersens Boulevard 18
København V

Sundkrøgskaj 20
København Ø

CVR: 16 07 75 93

imidlertid, om programmet i den form, der fremgår af forslaget, vil kunne tilvejebringe en "kritisk masse" rent bevillingsmæssigt til at kunne indfri formålene og løse de hovedudfordringer, som er listet i lovforslaget.

DI havde i forbindelse med lanceringen af Grøn Vækst gerne set en mere visionær satsning på forskning, udvikling og demonstration af teknologier inden for fødevareteknologier, miljøeffektive teknologier samt energiteknologier. Dette vil kunne koble regeringens ambitioner på miljø- og klimaområdet med visionen om at være et førende videnssamfund i international målestok. Vi foreslår derfor, at satsningen udmøntes gennem etableringen af tre samlede udviklings- og demonstrationsprogrammer inden for de tre områder efter den allerede eksisterende EUDP-model, som tilsyneladende også er forbillede for det i det behandlede lovforslag foreslåede GUDP. Dette vil ligeledes kunne fokusere og styrke rammevilkårene med henblik på realiseringen af erhvervspotentialerne inden for de tre områder.

Med forslaget til lov om etableringen af et GUDP er som udgangspunkt valgt en model, som mangler fokus i forhold til de skitserede hovedudfordringer, som skal imødegås af indsatsen under GUDP. Det er DI's opfattelse, at man med den bevilling, der følger af sammenlægningen af Fødevarerministeriets forsknings- og innovationsindsats mangler kritisk masse i bevillingerne til at iværksætte en indsats, der er tilstrækkelig i forhold til at afhjælpe de skitserede hovedudfordringer. Skal indsatsen fremadrettet have en tilstrækkelig effekt skal der tilvejebringes yderligere midler, eksempelvis i forbindelse med den forestående udmøntningen af globaliseringsmidlerne og ved at relevante dele af Miljøministeriets indsats for miljøeffektive teknologier kommer i spil i GUDP-sammenhæng i overensstemmelse med den i foregående afsnit foreslåede model.

Alternativt er der efter DI's opfattelse behov for at fokusere indsatsen i forhold til færre hovedudfordringer i programmet. I den forbindelse vil DI gerne opfordre til, at udmøntningen af indsatsen i GUDP i første omgang målrettes mod at styrke produktivitetstilvækst og øget værdiskabelse i fødevareraktiviteterne samt fremme af forskning, udvikling og demonstration inden for de miljø- og energiteknologiske løsninger generelt. DI vurderer, at en fokusering af indsatsen vil tilvejebringe de bedste muligheder for at skabe et varigt løft inden for de prioriterede områder og derigennem de bedste muligheder for effekter af længere varighed. DI er tilfreds med, at programmet tager udgangspunkt i konkrete udfordringer for erhvervene.

En fokusering indebærer ikke, at én eller flere af de identificerede hovedudfordringer ikke vil kunne adresseres, men at der med fordel vil kunne foretages en prioritering i forhold til udmøntningen af midlerne fra år til år. Dette vil kunne beskrives inden for rammerne af GUDP-bestyrelsens forslag til en overordnet strategi og handlingsplan. DI forudsætter generelt, at den udpegede bestyrelse indhenter rådgivning fra erhvervsorganisationerne inden fastlæggelsen af forslag til strategier og handlingsplaner, herunder rammerne for udmøntningen af midler fra GUDP.

Bestyrelsen og partnerskabet

DI noterer sig, at GUDP skal ledes af en bestyrelse bestående af 8 udpegede personer (1 formand og 7 menige medlemmer), der alle udpeges i deres personlige egenkab af fødevareministeren, herunder 4 efter indstilling fra henholdsvis økonomi- og erhvervsministeren, miljøministeren, videnskabsministeren samt klima- og energiministeren. DI vil gerne opfordre til, at bestyrelsen sammensættes, således at erhvervs- og virksomhedskompetencer er repræsenteret i bestyrelsen for at sikre sammenhængen til en væsentlig målgruppe for GUDP-midlerne og derigennem sikre, at bestyrelsen har den nødvendige faglige viden om rammevilkårene for fødevaresektoren generelt og ekspertise inden for teknologi, innovation og internationale forhold.

DI er tilfreds med, at bestyrelsen forudsættes at koordinere tæt med andre instanser i det danske innovationssystem, og på denne baggrund lægger sig op af intentionerne i den virksomhedsrettede innovationsstrategi. Det er efter DI opfattelse helt afgørende, at der foretages denne koordination. Dette forhold gør sig naturligvis også gældende i forhold til forskningsområdet.

DI bemærker, at fødevareministeren i tillæg til GUDP nedsætter et partnerskab for Grøn Fødevareproduktion, som blandt andet skal rådgive fødevareministeren om de fremadrettede strategiske retningslinjer for hele fødevare-, landbrugs-, fiskeri- og akvakultursektoren og den tilhørende nonfoodsektorer. DI forudsætter, at DI vil indgå som en integreret del af denne dette partnerskab. DI noterer med tilfredshed, at partnerskabet inddrages i processerne omkring udarbejdelse af bestyrelsens strategi og handlingsplan.

Tilskudsmodtagere

DI noterer sig, at private virksomheder er blandt de tilskudsberettigede tilskudsmodtagere. DI forudsætter her, at forarbejdningssektoren er omfattet og finder det bekymrende, at dette ikke er eksplicit i lovforslaget. DI finder det i den forbindelse utilfredsstillende, at virksomheder alene kan opnå tilskud til gennemførelse af udviklingsprojektaktiviteter. Virksomhederne bør også være omfattet af de øvrige tilskudsberettigede aktiviteter. Det bør endvidere overvejes at gøre konceptudvikling tilskudsberettiget under de tilskudsberettigede projekter.

DI finder det endvidere problematisk, at den med innovationsloven indførte diskrimination mod store virksomheder fortsætter i GUDP, idet store virksomheder ikke er omfattet af de samme tilskudsmuligheder som små og mellemstore virksomheder. DI finder, at der bør være ligestilling mellem store virksomheder og små og mellemstore virksomheders i relation til tilskudsmuligheder. DI noterer med tilfredshed, at den internationale forskningsdimension, herunder samarbejde i ERAnettene, er omfattet af lovforslaget. DI finder det rigtigt, at der med lovforslaget etableres et grundlag for, at Danmark får mulighed for et internationalt engagement på fødevareforskningsområdet.

Administrative konsekvenser

Af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at forslaget ingen direkte administrative konsekvenser har for erhvervslivet. Det forekommer ikke klart, hvorledes man er nået frem til denne konklusion, idet det må forventes, at ansøgere skal udarbejde

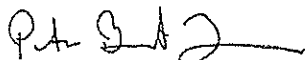
ansøgningsmateriale og rapportere på projektræsultater m.v. Med andre ord må der alt andet lige være tale om administrative konsekvenser for erhvervslivet. DI vil dog opfordre til, at størrelsen af de administrative konsekvenser for erhvervslivet af dette lovforslag under ingen omstændigheder vil overstige de administrative konsekvenser af de ordninger, som GUDP træder i stedet for. DI vil opfordre til, at gøre de administrative krav til ansøgere og tilskudsmodtagere så smidige som muligt.

Specifikke bemærkninger til paragraffer

I lovforslagets § 16 fremgår, at "det er en betingelse for at opnå tilsagn om tilskud efter loven, at projektet eller aktiviteten ikke er påbegyndt, før der er givet tilsagn". DI finder, at der i så fald skal sikres en god kadence i forhold til behandlingen af ansøgninger om tilskud, således at dette sker hyppigt og at perioden fra fremsendelsen af ansøgning til meddelelse om tilsagn/afslag derfor bliver relativt kort.

I § 17 fremgår det, at "ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler om, at tilskud helt eller delvist skal tilbagebetales i tilfælde, hvor tilskudsmodtager har opnået en kommerciel indtjening. DI foreslår at erstatte "skal" med "kan" i teksten til denne paragraf.

Med venlig hilsen

Peter Bernt Jensen

Den 13. august 2009

Høringssvar vedrørende

**”Forslag til Lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram” GUDP
fra Danmarks Fiskeriforening og Danske Fiskeres Producent Organisation.**

Danmarks Fiskeriforening (DF) og Danske Fiskeres Producent Organisation (PO) har med interesse gennemgået o.n. forslag.

Forslaget giver anledning til nogle overordnede bemærkninger, som vi anmoder om må blive taget i betragtning i det videre arbejde med forslaget. Vi forbeholder os muligheden for at fremkomme med yderligere og uddybende kommentarer, efterhånden som arbejdet med forslaget skrider frem.

DF/PO finder det positivt, at der tænkes nyt i forhold til den eksisterende struktur med RUFF og Innovationsudvalget. Dels er der, som nævnt i bemærkningerne, tale om overlappende områder, dels er der i den nuværende struktur tale om relativ tunge udvalg med mange medlemmer.

Den danske fiskesektor har naturligvis ikke været i focus i arbejdet omkring ”Grøn Vækst” og har derfor naturligvis heller ikke været i focus i udarbejdelsen af GUDP, om end fiskeri- og akvakulturområdet er omfattet – som en tilføjelse!

DF/PO kan befrygte, at det danske ”fiskeriområde”, som vi benævnes i teksterne, bliver marginaliseret i såvel konstruktionen : bestyrelse og partnerskab (og hvad er partnerskab egentlig, det fremgår ikke af teksterne), som i de efterfølgende bevillinger til udviklingsprojekter i den danske fødevareresektor.

Der erindres om;

- at på trods af et, i nationaløkonomisk sammenhæng, mindre betydende primærfiskeri, har dansk fiskeri overordentlig stor betydning for lokaløkonomien i danske randområder og dansk fiskeri har stor international indflydelse, også forskningsmæssigt, f.eks. mht EU's rammeprogrammer via DG Mare
- at den danske import, forarbejdning og eksport af fisk og fiskeprodukter gør Danmark til det førende fiskeland i Europa med en eksport på over 20 mia. kr. pr. år.
- at danske handelsvirksomheder er ansvarlige for en overordentlig stor del af verdenshandelen med fisk – varer, som ikke "ser" Danmark – hvilket giver en unik World-Wide-viden.
-

DF/PO mener derfor, at det er absolut væsentligt, at "fiskeriområdet" bliver repræsenteret i bestyrelsen for GUDP og vi vil meget gerne komme med forslag til kandidater, som kan dække et bredt felt ud over fisk, også de internationale aspekter.

Der har i Innovationslovens regi været tendens til, at direkte projektstøttemodtagere i større og større omfang har været "institutionelle ansøgere", altså ansøgere, som kan skrue de fyldestgørende ansøgninger sammen. Det kan f.eks. være universitære institutioner sammen med/eller brancheorganisationer.

Den lille virksomhed på fødevarerområdet, "slagtermester Petersen i Nørre Snede", har ikke kunnet eller turdet søge (eller har slet ikke vidst at han kunne søge!) på grund af kravene til ansøgning, opfølgning, evaluering etc..... Formålet med at stille risikovillig kapital til rådighed fra samfundet til gode ideers afprøvelse, også hos de små og mellemstore virksomheder i fødevarersektoren, er derfor ikke til fulde blevet tilgodeset.

Det fremsendte forslag til GUDP *kunne* (forhåbentlig ikke *skal*) tolkes i retning af, at ansøgninger om projektstøtte fra små og mellemstore virksomheder skal fases helt ud, fordi noget sådant bliver umuligt.

I en række sammenhænge inden for fiskeriprogrammet EFF er der mulighed for at gear nationale midler med EU-midler, hvilket kan betyde, at Danmark kan hjemtage ellers ubrugte "danske" EU-midler. Dette er naturligvis også tilfældet på forsknings- og innovationsområdet og er vel ikke begrænset til EFF. I forslaget er EU vinklen efter vores opfattelse ikke tilstrækkeligt belyst.

Uanset den organisatoriske opbygning af den fremadrettede indsats på forsknings- og innovationsområdet vil DF/PO gerne foreslå, at der opereres med afsættelse af puljer til forskellige formål.

Som eksempler kan nævnes:

- Pulje til fremme af selektivt/bæredygtigt/sporbart/miljømærket fiskeri
- Pulje til gennemførelse af fisker/forsker(DTU Aqua) samarbejde om bestandsvurdering og forvaltning af fiskeriet
- Pulje til optimering af værdien af dansk fiskeri (eks. anvendelse af konsumfisk til direkte humant konsum)

Sådanne puljer kunne ”styres” eller ”rådgives om” af specialudvalg nedsat af GUDP – og puljerne kunne søges medfinansieret af ellers-ikke-hjemtagne EU midler.

Med venlig hilsen

Svend-Erik Andersen

Formand

Danmarks Fiskeriforening

Kurt S. Madsen

Formand

Danske Fiskeres Producent Organisation

koordination@ferv.fvm.dk

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og
Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V

☒ Sekretariat
Kæretmagervej 9
7000 Fredericia
Tlf.: 70 23 11 14
Fax: 70 23 11 28
ldm@maelkeproducenter.dk
www.maelkeproducenter.dk

Fredericia, den 13. august 2009

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenters høringssvar til Lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Som udgangspunkt er Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter enig i at forskning og udvikling skal styrkes, hvis dansk landbrugsproduktion skal følge andre optimeringsparametre end allerede kendte faktorer i tilknytning til faglige og økonomiske parametre.

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter ligger specielt vægt på at lovens formål er at bidrage til en konkurrencedygtig fødevarer- og nonfoodproduktion, og at programmet skal bidrage til udvikling af erhvervspotentialer, vækst og beskæftigelse i relation til landbrug. Det er også interessant, at få undersøgt den økologiske produktion i relation til det markedsbaserede behov (i relation til de politiske ønsker).

De fire områder: Klima-, miljø- og naturbeskyttelse. Dyrevelfærd. Fødevarer sikkerhed og Sundhed indgår allerede i grundlaget for dansk landbrugsproduktion, men der er behov for at få afdækket, hvordan de kan optimeres i en rentabel og konkurrencedygtig dansk landbrugsproduktion.

For at sikre det erhvervs- og konkurrencemæssige aspekt i den fremtidige udvikling foreslår Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter, at loven beskriver, hvilket erhvervsmæssigt videns- og erfaringsgrundlag, der skal indgå i bestyrelse og partnerskab i form af erhvervsfaglige og kommercielle kvalifikationer.

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter har ingen indsigelser mod en senere ophævelse af Innovationsloven, hvis det sikres, at tilskudsmodtagerne under Innovationsloven overordnet set ikke stilles ringere under GUDP.

Med venlig hilsen

Peder Mouritsen, formand

Landsforeningen af Danske Mælkeproducenter

Marianne Mochau Jensen (Fødevarerhverv)

Fra: lillian.christensen@3f.dk på vegne af jll@3f.dk
Sendt: 5. august 2009 13:04
Til: Sylvana Kjeldsen (Fødevarerhverv)
Emne: VS: DØFR- Høring af lovforslag om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram
Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Gul

3F har fået GUDP til høring, og vi skal i den forbindelse bemærke, at vi hilser initiativet velkommen, særlig finder vi at formålet om, at programmet skal styrke erhvervsudviklingen, beskæftigelsen og sikre et bedre arbejdsmiljø, er vigtigt.

I §4 omtales antallet af bestyrelsesmedlemmer samt sammensætningen af bestyrelsen.

Vi er noget forundret over, at antallet kun er 7, idet vi finder, at med så smal en bestyrelse samt forslag til sammensætningen af bestyrelsen kan bredden af viden og interesseområder indenfor erhvervet ikke tilgodeses.

Det foreslås, at 4 af bestyrelsesmedlemmerne udpeges af 4 forskellige ministerier, men når et af hovedformålene i GUDP samtidig er at øge beskæftigelsen og forbedre arbejdsmiljøet, finder vi, at også Beskæftigelsesministeriet skal have mulighed for at udpege en repræsentant, idet beskæftigelse og arbejdsmiljø hører under beskæftigelsesministeriets ressourceområde.

Og da GUDP samtidig skal varetage interesseområder indenfor fødevarer, jordbrug, fiskeri og akvakultur, vil det kræve en utrolig viden af det enkelte bestyrelsesmedlem, da området er meget bredt og meget forskelligt.

Vi vil derfor foreslå, at bestyrelsen udvides, således at den består af personer fordelt således:

- 1 Formand
- 5 bestyrelsesmedlemmer udpeget af de 5 nævnte ministerier
- 1 medlem udpeget af Landbrug og Fødevarer
- 1 medlem udpeget af Dansk gartneri
- 1 medlem udpeget af Dansk Fødevarerindustri
- 1 medlem udpeget af Dansk Akvakultur
- 1 medlem udpeget af Danmarks Fiskeriforening
- 2 medlemmer udpeget af Landsorganisationen i Danmark

Baggrunden for at LO skal udpege 2 medlemmer er, at det ikke kan forventes, at én repræsentant fra LO vil kunne have en viden, der dækker hele dette brede og meget forskellige område.

Dette giver en bestyrelse på 13 medlemmer, hvilket stadig er en meget lille bestyrelse, men samtidig en bestyrelse der vil kunne dække området på en fornuftig måde og med den fornødne viden, og dermed på bedst mulig måde kunne rådgive ministeren.

Venlig hilsen
Jesper Lund-Larsen
Miljø- og Arbejdsmiljøkonsulent

Fagpolitisk Center for Arbejdsliv
Kampmannsgade 4
DK 1790 København V

Tlf. +45 88 92 10 12
Mobil +45 21 45 74 32

E-mail: jll@3f.dk
Web: www.3f.dk

Landsorganisationen i Danmark
Danish Confederation of Trade Unions

Islands Brygge 32D
Postboks 340
2300 København S

Telefon 3524 6000
Fax 3524 6300
E-mail lo@lo.dk
Sagsnr. 09-74
Vores ref. MLK/lgy
Deres ref.

Fødevarerhverv
Koordinationskontoret for
Landdistrikter og Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V

E-mail: koordination@ferv.fvm.dk

Den 13. august 2009

LO's høringsvar vedr. forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

LO har modtaget høring om forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, og vi har følgende bemærkninger til forslaget:

LO vi hilser initiativet velkommen, særlig finder vi, at formålet om, at programmet skal styrke erhvervsudviklingen, beskæftigelsen og sikre et bedre arbejdsmiljø, er vigtigt.

Udvidelse af den foreslåede bestyrelse

I § 4 omtales antallet af bestyrelsesmedlemmer samt sammensætningen af bestyrelsen. Vi er noget forundret over, at antallet kun er 7, idet vi finder, at med så smal en bestyrelse samt forslag til sammensætningen af bestyrelsen kan bredden af viden og interesseområder inden for erhvervet ikke tilgodeses.

Det foreslås, at 4 af bestyrelsesmedlemmerne udpeges af 4 forskellige ministerier. Men når et af hovedformålene i GUDP samtidig er at øge beskæftigelsen og forbedre arbejdsmiljøet, finder vi, at også Beskæftigelsesministeriet skal have mulighed for at udpege en repræsentant, idet beskæftigelse og arbejdsmiljø hører under Beskæftigelsesministeriets ressourceområde. Da GUDP samtidig skal varetage interesseområder inden for fødevarer, jordbrug, fiskeri og akvakultur, vil det kræve en stor viden af det enkelte bestyrelsesmedlem, da området er meget bredt og meget forskelligt.

Vi vil derfor foreslå, at bestyrelsen udvides, således at den består af personer fordelt således:

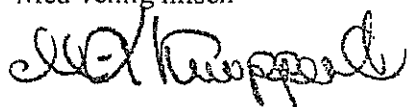
- 1 Formand
- 5 bestyrelsesmedlemmer udpeget af de 5 nævnte ministerier
- 1 medlem udpeget af Landbrug og Fødevarer
- 1 medlem udpeget af Dansk Gartneri
- 1 medlem udpeget af Dansk Fødevarerindustri
- 1 medlem udpeget af Dansk Akvakultur
- 1 medlem udpeget af Danmarks Fiskeriforening
- 2 medlemmer udpeget af Landsorganisationen i Danmark

Det foreslås, at LO udpeger 2 medlemmer, så det sikres, at repræsentanternes viden dækker dette meget brede område.

Dette giver en bestyrelse på 13 medlemmer, hvilket stadig er en relativ lille bestyrelse, men samtidig en bestyrelse der vil kunne dække området på en fornuftig måde og med den fornødne viden, og dermed på bedst mulig måde kunne rådgive ministeren.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Marie-Louise Knuppert', written in a cursive style.

Marie-Louise Knuppert

Fra: Martin Skriver [mailto:MKS@kl.dk]

Sendt: 13. august 2009 11:21

Til: koordination (KTP,DFFE)

Cc: Pia Laurenborg (FødevarerErhverv)

Emne: SV: Høring af lovforslag om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

KL's høringssvar: Lovforslag om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Neden for følger KL's høringssvar i forbindelse med ovennævnte lovændringer:

Mht. den fremtidige organisering og administration er det efter KL's opfattelse væsentligt at der i GUDP's bestyrelse er deltagelse af kommunale repræsentanter. Dette for at sikre en udvikling og optimering af partnerskabet mellem den private og offentlige sektor.

Det bør ligeledes sikres at såvel kommuner som lokale aktionsgrupper kan modtage tilskud efter § 14.

Med venlig hilsen

Martin Skriver

Direkte tlf: 3370 3875

Mail: mks@kl.dk

KL, Teknik og Miljø
Weidekampsgade 10
2300 København S

**FødevareErhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V**

Fremsendt pr. e-mail til koordination@ferv.fvm.dk

13. august 2009

Høringsvar vedrørende forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Friluftsrådet har modtaget forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram i høring. Rådet har følgende kommentarer.

Det fremgår af formålsbestemmelsen, at formålet med loven er at bidrage til en konkurrence- og bæredygtig fødevare- og nonfoodproduktion. Landbrugserhvervet i Danmark har en karakter og en udbredelse, der gør, at det på forskellige niveauer påvirker alle danskere og deres dagligdag i en eller form.

Friluftsrådet lægger derfor vægt på, at begrebet bæredygtig også i denne lovs sammenhæng fortolkes i sin brede form, som værende både økonomisk, økologisk, etisk og social bæredygtig. Friluftsrådet anbefaler, at dette kommer til at fremgå af bemærkninger til lovforslaget.

Friluftsrådet finder det positivt, at det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at sikring af natur, miljø og ressourcegrundlag er et af de indsatsområder, der skal prioriteres i programmet.

Med venlig hilsen

**Trine Skov
Friluftspolitisk Konsulent**

Dato: 13. august 2009

Arkivnummer: N:\7 Eksterne interessenter\7-2 Ministerier og styrelser\FVM\FERV\GUDP

Danmarks
Naturfredningsforening

Fødevarerhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V
koordination@ferv.fvm.dk

Hørings svar vedr. forslag til lov om et Grønt Udviklings og Demonstrationsprogram (GUDP).

Danmarks Naturfredningsforening finder at der er tale om et godt og tiltrængt lovforslag, hvor klima-, miljø- og naturbeskyttelse bliver vægtet højt i Fødevarerministeriets forsknings-, udviklings- og innovationsindsats. Vi mener dog også, at formålene omkring økologi skal gøres mere klare. Den økologiske sektor er den eneste del af fødevarerhvervene, som for øjeblikket er i stand til at vise vækst og udvikling og alt tyder på at denne udvikling er global og vil fortsætte. Derfor er det nødvendigt at økologi bliver vægtet endda meget højt i GUDP, hvis Danmarks førerposition inden for økologi skal bevares. Vi skal i den sammenhæng også udtrykke vores undren over, at der konsekvent bliver brugt udtrykket "markedsdrevet økologisk sektor", da enhver sektor inden for jordbrugs- og fiskerierhvervene jo er markedsdrevne. Derfor bør lovens § 1 efter vor opfattelse omformuleres, så der i højere grad lægges vægt på den helt nødvendige videreudvikling af den økologiske produktion, således at der skrives "Videreudvikling af den økologiske sektor".

Danmarks Naturfredningsforening kan kun bifalde, at der med loven nedsættes en relativt lille og kompetent bestyrelse. Hermed påhviler der dog også Fødevarerministeren et ansvar i at udpege en bestyrelse, som er i stand til at varetage områder, som er beskrevet i lovens formålsparagraf. Danmarks Naturfredningsforening finder det i sær vigtigt, at den økologiske sektor bliver repræsenteret i foreningen og vil derfor forslå, at der udpeges et medlem fra Økologisk Landsforening.

Med venlig hilsen

Thyge Nygaard
tny@dn.dk

Marianne Mochau Jensen (FødevarerErhverv)

Emne: VS: Høringssvar fra Syddansk Universitet

Fra: Karoline Pinholt [mailto:kpi@sdu.dk]

Sendt: 12. august 2009 13:19

Til: EX-DFFE (DFFE); bbp@ferv.fvm.dk

Cc: Jens Oddershede; Per Overgaard Nielsen; Bjarne Graabech Sørensen; Søren Lind Christiansen; Lone P. Iversen; Connie Bang Jensen; Kirsten Fly Malling; journal mailbox

Emne: {{DFFE-OLD}} Bemærkninger til udkast til Lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
FødevarerErhverv
Nyropsgade 30
1780 København V

Syddansk Universitets j.nr. 010-1.

Ministeriet for Fødevarer Landbrug og Erhverv har ved e-mail af 16. juli 2009, anmodet universitetet om bemærkninger til udkast til Lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram.

Syddansk Universitet har følgende bemærkninger:

Syddansk Universitet hilser velkomment, at man samler Innovationsloven og projekter finansieret af Det Rådgivende Udvalg for Fødevarerforskning (RUFF) i et nyt Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP). Sammenlægningen åbner mulighed for, at der kan søges om midler til en bredere gruppe af forskningsprojekter f.eks. miljø, miljøvurdering og udvikling af bæredygtige teknologier indenfor fødevarer- jordbrugs- og fiskerisektoren. Under RUFF og Innovationsloven, er der i højere grad fokus alene på fødevarerforskning.

Syddansk Universitet vil afslutningsvis gerne beklage, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har ladet høringen forløbe midt i sommerferien, hvor det meget vanskeligt har kunnet lade sig gøre at få kommentarer til lovudkastet fra nøglepersoner indenfor feltet.

På rektors vegne

e.b.

Karoline Pinholt
Specialkonsulent, Ledelsessekretariatet

Tlf. 6550 1044
Mobil 6011 1044
Fax 6550 1090
Email kpi@sdu.dk
Web <http://intern.sdu.dk/enheder/ledelsessekr/ansatte/kap-4375/>
Adr. Campusvej 55, 5230 Odense M

SYDDANSKUNIVERSITET.DK

Campusvej 55 · 5230 Odense M · Tlf. 6550 1000 · www.sdu.dk

19-08-2009

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og Erhvervsudvikling
Nyropsgade 30
1780 København V
koordination@ferv.dk

13. august 2009
NAN/crich

Høringssvar vedr. Forslag til Lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

I forlængelse af Fødevareministeriets henvendelse af 17. juli 2009 vedrørende Forslag til Lov om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP) har Danmarks Tekniske Universitet (DTU) følgende bemærkninger:

Generelt:

DTU støtter overordnet GUDP's sigte om tættere kobling af innovations- og forskningsindsatsen inden for de fire hovedområder nævnt i lovens § 1. DTU finder det endvidere positivt at lovforslaget fokuserer på hele produktionskæden samt forskningsindsatser, der samtænker fødevareproduktion og grønne teknologier.

Med selve etableringen af et GUDP skabes forbedrede rammer for innovation og udvikling i erhvervet. Men det er vigtigt at understrege, at der gennem det samlede danske forsknings- og innovationssystem skal være sammenhængende og effektive rammevilkår for innovation og erhvervsudvikling; herunder virkemidler til "proof of concept", inkubatormiljøer, venture kapital mv.

Lovforslaget lægger op til, at GUDP midler kan anvendes i internationalt samarbejde, herunder i ERAnet. DTU er enig i betragtninger om, at danske bevillinger anvendes på aktiviteter, der gavner dansk forskning, myndighedsbetjening og erhvervsudvikling på området, jf. Bemærkninger til lovforslaget § 15, stk. 2. Qua den forventede brede ministerielle repræsentation i GUDP's bestyrelse anbefales det endvidere, at GUDP bidrager til tværministeriel koordination og samarbejde vedrørende dansk deltagelse i EU forskningssamarbejder.

RUFF og Innovationsloven har via deres forskningsprogrammer kunnet finansiere og medfinansiere forskningsindsatser, som på væsentlige områder har støttet grundlagsskabende og anvendelsesorienteret sektorrelateret forskning, hvilket igen i høj grad har understøttet myndighedsbetjening og beredskab inden for fødevarersektoren. En velfungerende forskningsbaseret rådgivning af myndighederne og erhvervsorganisationer medvirker til at skabe hensigtsmæssige rammevilkår, som understøtter konkurrenceevnen og udviklingsmulighederne for dansk erhvervsliv. Dette sker bl.a. ved at danske

synspunkter får en stærk placering i internationale samarbejder, særligt EU, og i efterfølgende direktiver og retningslinjer.

Afslutningsvis skal det påpeges, at aftalebevillingerne til forskningsbaseret myndighedsbetjening har været faldende over de sidste ti år, hvilket kan vanskeliggøre opretholdelsen af et tilfredsstillende niveau i myndighedsbetjeningen fremover. Aftalebevillingerne er dels med til at sikre de ovenfor nævnte rammevilkår, dels understøtter det forhold, at ca. 50 % af aftalebevillingerne er målrettet forskning og vidensopbygning i sektoren, både myndighedsbetjeningen generelt og innovationssamarbejde mellem universiteterne og erhvervet. På denne baggrund er DTU af den holdning, at der i forbindelse med finanslovsaftalerne 2009, herunder etablering af et GUDP, også fokuseres på genopretning af aftalebevillinger til universiteternes forskningsbaserede myndighedsbetjening.

Specifikt i forhold til lovforslag og bemærkninger til lovforslaget:

1) Lovforslag § 2., stk. 2, 1):

Jf. betragtninger om sikring af grundlagsskabende forskning ovenfor anbefaler DTU, at ordet 'forbereder' i teksten "udvikling og demonstration samt til forskning, der forbereder eller understøtter gennemførelse af udviklings- og demonstrationsprojekter" ændres til 'skaber grundlag for senere gennemførelse'.

Den aktuelle formulering indebærer en fare for, at der stilles krav om, at ansøgninger skal indeholde *aftaler* om fremtidig gennemførelse af sådanne projekter efter en given forskningsindsats. Det må forventes at være meget vanskeligt at få industripartnere og andre private aktører til at indgå i sådanne aftaler på basis af *forventede* forskningsresultater. Derimod er det erfaringen, at allerede opnåede forskningsresultater med et interessant udviklingspotentiale gerne tages op af industrierne alene eller i et fortsat udviklingssamarbejde. Med den foreslåede tekstændring signaleres, at GUDP vil give den nybrydende, teknologiske forskning bedre vækstvilkår.

2) Lovforslag § 14, 1):

DTU har noteret sig, at lovforslaget systematisk og bredspektret refererer til en 'konkurrence- og bæredygtig fødevarer-, jordbrugs-, fiskeri- og akvakultursektor'. Det er derfor påfaldende i formuleringen af 1) at 'brugere af akvakulturproduktionsanlæg' ikke er medtaget, og vi anbefaler dette ændret.

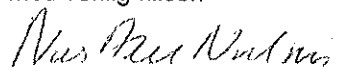
3) Bemærkninger til lovforslag, pkt. 1, andet afsnit s. 8:

Jf. formuleringen "Virksomhedsstrukturen samt de økonomiske grundvilkår har betydning for særligt jordbrugs-, fiskeri-, og akvakulturerhvervenes egen investering i forskning og udvikling. I forhold til andre erhvervsområder er disse primærerhverv små og spredte...", er det ikke almindeligvis opfattelsen, at jordbrugserhvervet er 'små og spredt' i modsætning til, hvad der er gældende for akvakulturerhvervet.

4) Bemærkninger til lovforslag, pkt. 3.1., afsnit 2 "En mere bæredygtig husdyrproduktion med bedre dyrevelfærd" s.16:

I formuleringer om husdyrproduktion er det væsentligt, at være opmærksom på, at fisk i opdræt er at betragte som husdyr. Hele problematikken omkring velfærd for fisk i opdræt er et centralt parameter for erhvervets udvikling.

Med venlig hilsen

Niels Axel Nielsen

Direktør

Myndighedsbetjening og Sektorudvikling

Marianne Mochau Jensen (FødevarerErhverv)

Fra: Marianne Mochau Jensen (FødevarerErhverv)
Sendt: 17. august 2009 16:37
Til: Annette Abildskov (DEP); Morten Ejrnæs (DEP)
Emne: VS: Høringssvar fra DJF

Hermed høringssvar fra DJF.

Mvh.
Marianne

Fra: Niels Kiil [mailto:Niels.Kiil@agrsci.dk]
Sendt: 11. august 2009 09:45
Til: hoeringer (DFFE)
Cc: Jette Schmidt
Emne: VS: Høring af udkast til forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, har følgende bemærkninger til udkastet:

Det foreliggende udkast fremtræder som principielt godt.

Effekten af lovforslaget afhænger af bestyrelsens sammensætning. I den forbindelse kunne det overvejes at omtale i bemærkningerne til loven at bestyrelsesmedlemmer bør have kendskab til forskningen.

Side 18 afsnit 3.2 anden blok bør suppleres med forskningsinstitutioner.
vh
Niels Kiil

Fra: Just Jensen
Sendt: 5. august 2009 15:26
Til: Niels Kiil
Emne: VS: Høring af udkast til forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

Vedr. GUDP som aftalt.
mvh/just

Fra: FødevarerErhverv [mailto:hoeringer@dffe.dk]
Sendt: 16. juli 2009 16:10
Til: Just Jensen
Emne: Høring af udkast til forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
FødevarerErhverv

Kære Danmarks jordbrugsforskning

Høringer

Du modtager denne mail, fordi du abonnerer på høringer fra FødevarerErhverv.

Fra: René Logie Damkjær

Sendt: 12. august 2009 21:39

Til: koordination@ferv.dk

Emne: høringssvar på forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Vi har på baggrund af modtaget forslag til lov om et grønt udviklings- og demonstrationsprogram i høring, gennemgået forslaget i AgroTech, og har i den forbindelse enkelte bemærkninger til forslaget eller den efterfølgende udmøntning heraf.

Vi ser frem til de i forslaget beskrevne mål om at sikre en egentlig kædebetragtning i forbindelse med kommende bevillinger under GUDP. Vi ser desuden store perspektiver i et fokus på at sikre de opnåede mål ved at sikre koblingen mellem forskning, demonstration og implementering – dvs at øge fokus på, at de støttede projekters resultater kommer i arbejde. I den forbindelse er det vigtigt, at de projekter, der opnår støtte – ud over en vurdering af effekterne på bl.a. miljø, klima og dyrevelfærd – fortsat vurderes ud fra et bidrag til den konkurrencemæssige situation for virksomheder og primærproducenter.

Et centralt element i forhold til AgroTech's interesse for at søge finansiering af forsknings-, udviklings- og demonstrationsprojekter er hvordan AgroTech betragtes bevillingsmæssigt. AgroTech er et Godkendt Teknologisk Serviceinstitut i Videnskabsministeriet. Denne godkendelse sikrer, at AgroTech betragtes som en forskningsinstitution, og GTS-institutterne har i Videnskabsministeriet en godkendt timetakst, der ligger til grund for kalkulationerne i innovations- og forskningsprojekter i regi af VTU. Vi henstiller til Fødevarerministeriet, at de principper for kalkulation af et GTS-instituts involvering i GUDP bliver efter de samme principper som i VTU. Det vil sikre, at GTS-institutternes erfaringer om anvendelsesnær forskning, udviklings- og demonstrationsprojekter samt vores store netværk af virksomheder bliver attraktive medspillere til at sikre GUDP perspektivrige og succesfulde projekter. Samtidig er det helt centralt, at GTS-institutterne i forhold til bevillingsprocenter, betragtes på niveau med universiteterne. GTS-institutterne har ingen basisbevilling og kan ofte ikke forvente en forretningsmulighed efterfølgende, da vores rolle ofte er som brobygger og videnformidler i samarbejdsprojekter.

I forhold til de skitserede muligheder for tilskud giver det undren, at tilskudsprocenten falder, jo tættere projektet er på markedsmæssige forhold. Den økonomiske risiko ifm opskalering og demonstration er på mindst samme niveau som på forskningsniveau, hvorfor støttesatsen bør være på samme niveau. Dertil kommer at lovudkastet lægger op til, at tilbagebetaling skal ske i forbindelse med kommerciel succes, samt at anlægs- og udstyrsinvesteringer skal pålignes en scrapværdi, hvilket samlet sikrer mod overfinansering.

Vi håber, at Fødevarerministeriet i den efterfølgende behandling af lovforslaget – og kommende implementering af GUDP – tager ovenstående i betragtning.

Vi står selvfølgelig til rådighed med yderligere information om ovennævnte.

Venlig hilsen

René L. Damkjær

Adm. direktør

AgroTech

19-08-2009

Udkærsvvej 15, Skejby
8200 Århus N

Telefon 8743 8400
Fax 8743 8410
Direkte 8743 8404
Mobil 4056 1900

E-mail: rld@agrotech.dk

Tilmeld dig vores nyhedsbrev på www.agrotech.dk

AgroTech A/S er et Godkendt Teknologisk Serviceinstitut (GTS), som arbejder med forretningsudvikling og videnspredning i krydsfeltet mellem biologi og teknologi.

11. august 2009

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for Landdistrikter og Erhvervsudvikling

Mail: koordination@ferv.fvm.dk og bbp@ferv.fvm.dk

Høringssvar på forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, takker for muligheden for at give høringssvar på lov om et Grønt Udviklings- & Demonstrationsprogram (GUDP).

Nedenfor følger kommentarer som FRI, i samarbejde med vores medlemsvirksomheder, har udarbejdet til forslaget.

Generelle kommentarer

FRI hilser lovforslaget velkomment, idet det bemærkes at lovens § 1, formål, fokuserer på at bidrag til erhvervspotentialer, vækst, beskæftigelse og arbejdsmiljø skal ske på bæredygtige vilkår for *Klima-, Miljø- og Naturbeskyttelse, samt Dyrevelfærd, Fødevarer sikkerhed og Sundhed og en markedsdrevet Økologisk sektor.*

Tilskudssatser

I bemærkninger til lovforslaget, afsnit 3, er nævnt de foreslåede tilskudssatser til udviklingsprojekter, forskningsprojekter, innovationsprojekter, demonstrationsprojekter m.fl. for små, mellemstore og store virksomheder samt for forskningsinstitutioner (offentlige og private).

Virksomheder omfatter i denne sammenhæng også de private rådgivere, herunder de rådgivende ingeniører. Private og offentlige forskningsinstitutioner omfatter selvsagt universiteterne, men tillige også GTS-institutter, sektorforskningsinstitutioner under universiteter (f. eks. DMU, DFU m.fl.) og under ministerier (f.eks. GEUS)

I denne sammenhæng skal nævnes at FRI har den holdning at, idet de private videncenter er blevet mere videnintensive og i dag udfører en række opgaver og innovative funktioner, finder FRI det rigtigst at sikre at forskningsinstitutioner ikke bringes i en konkurrenceforvridende situation som følge af modtagelse af offentlige midler og samtidige kommercielle interesser.

Udgangspunkt for FRI's holdning er at forskningsinstitutioner ikke kan: **Både** modtage basismidler, forskningsbevillinger og innovationsbevillinger eksklusivt i forbindelse med virksomheders forsknings- og udviklingsopgaver samt innovationsprojekter indenfor en given faglighed; **Og** gennemføre kommercielle rådgivningsopgaver i konkurrence med almene rådgivere som selv betaler for forskning og innovation inden for samme faglighed.

Virksomheder, uden lovbestemt statsbevilling, skal kunne indgå i følgende samarbejde med de relevante forskningsinstitutioner:

- Forskningssamarbejder om projekter med et egentligt produkt (metode, udstyr, software) som resultat – **GUDP**, Innovationskonsortier, Projekter under Strategisk Forskningsprogram, EUDP, Miljøteknologifonden etc. Der indgås forsknings- eller innovationskontrakt.
- Projektsamarbejder hvor der løses en af bygherre / virksomhed / opdragsholder udbudt opgave: udredning, VVM, undersøgelse m.m. Der indgås en egentlig Rådgiveraftale.

Konkurrenceforvridning

Det er utroligt vigtigt for de danske videnerhverv at der ikke opstår konkurrenceforvridende forhold ved at forskningsinstitutioner opnår særlige basisbevillinger og/eller samtidigt opnår tilskudsmæssige fordele ved forskning, udvikling og innovation; og samtidigt kan indgå i konkurrence med det private erhvervsliv udbudte opgaver fra offentlige eller private aktører indenfor samme faglige områder.

Habilitet

Hertil kommer at der kan opstå inhabilitet i det omfang forskningsinstitutionerne indgår i f.eks. Partnerskabet Grøn Fødevarerproduktion eller i bestyrelsen for f.eks. GUDP.

FRI's specifikke kommenteringer til lovforslaget

Der skal indskrives i bemærkninger til lovforslagets kapitel 3, under pkt. 3.3.3 Tilskudssatser m.v., at tilskud til de private eller offentlige forskningsinstitutioner som ud over forskning driver kommerciel virksomhed fastsættes i henhold til reglerne for små, mellemstore og store virksomheder.

Afslutning

Vi ser frem til at følge arbejdet med det endelige lovforslag, samt de efterfølgende bekendtgørelser. FRI står gerne til rådighed for evt. drøftelser i forbindelse med arbejdet.

Med venlig hilsen

Preben Boock
Chefkonsulent.

Aalborg d. 3/8 2009

Infarm A/S
Systemvej 10
DK-9200 Aalborg SV

Telefon: +45 96 32 68 00
Fax: +45 96 32 68 19

CVR-nr: 27 67 26 71
Bank: Jyske Bank

Koordinationskontoret
for
Landdistrikter og Erhvervsudvikling

- 4 AUG. 2009

FødevarerErhverv
Koordinationskontoret for
Landdistrikter og Erhvervsudvikling

Nyropsgade 30
1780 København V

Vedrørende: Forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram

Med henvisning til det fremlagte materiale, hermed en konkret kommentar som er præsenteret for både Troels Lund Poulsen, under hans besøg ved os i juli måned, og som ligeledes vil blive fremsat under besøget af Eva Kjer Hansen i september. Infarm A/S er en virksomhed, der i relation til lovforslaget kan bidrage med følgende:

- Bæredygtig husdyrproduktion med bedre dyrevelfærd
- CO2-reduceret animalsk produktion

Som sådan er vi en "lille" SMV, der beskæftiger 20 personer. På trods af vores lidenhed, har vi fortsat stærke ambitioner om at bidrage til en bæredygtig, ammoniak, lugt og CO2 reduceret animalsk produktion. Derfor er støttemidler i GUDP-projektet af aller største vigtighed for at vi kan komme videre og eliminere gylleforureningen.

Årsagen til at vi er nået så langt som vi er, er en udsædvanlig velvilje fra vores hovedaktionær, Grundfos. Dette ejerskab kvalificerer os desværre også som en "stor" virksomhed, der skal kunne indgå samarbejder med andre virksomheder og/eller forskningsinstitutioner for at få del i støttemidlerne.

Dette er en klar konkurrenceforvridning, da vores udviklingsmuligheder dermed klart forringes ift. andre spillere på markedet, der har en anden ejerstruktur. Reelt sonderer man jo imellem "opstartsvirksomheder" med:

..enten et personligt ejerskab, hvor der direkte kan tildeles støttemidler,
..eller et koncerntilhørsforhold, hvor der skal afsættes ressourcer og findes relevante samarbejdspartnere.

Infarm vil klart opfordre til at der bringes balance i tingene, og dermed uafhængighed af selskabs- / ejerskabsform.

Med venlig hilsen

Allan Skovgaard

3401-X-09-1355/

Marianne Mochau Jensen (Fødevarerhverv)

Emne: VS: Høring af udkast til forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

Fra: Jens Plesner [mailto:jpl@danva.dk]

Sendt: 20. juli 2009 09:48

Til: Bjarne Bak Pedersen (Fødevarerhverv)

Emne: VS: Høring af udkast til forslag til lov om et Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram (GUDP)

Kære Bjarne Bak Pedersen

DANVA takker for det tilsendte materiale.

DANVA kan oplyse, at foreningen har valgt ikke at kommentere på materialet.

Med venlig hilsen

DANVA

Dansk Vand- og Spildevandsforening

